

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2022-01-25 Nr. 4D-2021/2-923
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė tiria X (toliau citatose ir tekste vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos (toliau citatose ir tekste vadinama – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų (neveikimo), pavadintą „Dėl gyvenimo sąlygų ir prieinamumo bloginimo daugiabučio gyventojui su judėjimo negalia“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2. Pareiškėjas skunde Seimo kontrolieriui pažymėdamas, kad „Šiuo skundu Seimo kontrolieriams skundžiama Savivaldybės Būsto administravimo skyriaus specialistų veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti jų kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises ir kt.)“, nurodo:

2.1. „Mano skundas grindžiamas, be kita ko, šiais teisiniais pagrindais“:

- „2010-05-27 Lietuvos Respublikos Seimas priėmė įstatymą Nr. XI-854 dėl Neįgaliųjų teisių konvencijos, kuriuo ratifikavo 2006-12-13 Neįgaliųjų teisių konvenciją“ (toliau citatose ir tekste vadinama – Konvencija). „Konvencijos 19 straipsnio a punktas įtvirtina, kad valstybės, šios konvencijos šalys, pripažįsta visų neįgaliųjų lygias teises gyventi bendruomenėje. Konvencijos tikslas – skatinti, apsaugoti ir užtikrinti visų neįgaliųjų visapusišką ir lygiateisį naudojimąsi visomis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis, taip pat skatinti pagarbą šių asmenų prigimtiniams orumui (Konvencijos 1 straipsnis). Konvencijos 2 straipsnis apibrėžia diskriminaciją dėl neįgalumo – tai yra bet koks išskyrimas, atstūmimas ar apribojimas dėl neįgalumo, kuriais siekiama pabloginti ar paneigti arba dėl kurių pabloginamas ar paneigiamas visų žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių pripažinimas, įgyvendinimas ar naudojimas lygiai su kitais asmenimis politinėje, ekonominėje, socialinėje, kultūrinėje, pilietinėje ar bet kurioje kitoje srityje“;

- „Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2016-12-29 civilinėje byloje Nr. 3K-3-540-916/2016, be kita ko, pažymėjo, kad Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika atskleidžia, kad nacionalinės valdžios institucijoms taikant vidaus teisės nuostatas neįgaliųjų asmenų teisių bylose, svarbu neužmiršti valstybės prisiimtų tarptautinių įsipareigojimų konkrečioje srityje (žr. 2016-03-22 sprendimą byloje Guberina prieš Kroatiją, pareiškimo Nr. 23682/12)“;

- „Tiek šiuo metu galiojantis statybos techninis reglamentas STR 2.03.01:2019 „Statinių prieinamumas“, tiek iki 2020-01-01 galiojęs statybos techninis reglamentas STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ [toliau citatose ir tekste

vadinama – STR 2.03.01:2001] įtvirtino reikalavimus, kad rengiant statinių statybos, rekonstravimo, pastato atnaujinimo (modernizavimo), kapitalinio remonto, supaprastintą statybos, supaprastintą rekonstravimo projektus, ir pan., privaloma užtikrinti prieinamumą žmonėms su negalia. Pavyzdžiui, pastarojo STR 2.03.01:2001 94 punkte sakoma, kad bute turi būti pritaikytos visos gyvenamosios ir pagalbinės patalpos (kambariai, virtuvės, sandėliukai, balkonai, terasos, lodžijos ir kt.), taip pat žmogui reikalingi buto įrenginiai bei baldai“;

2.2. „Šiuo skundu nekeliamas klausimas dėl viso daugiabučio renovacijos projekto, tačiau projektuotojas, užsakovas ir savivaldos institucija, atsisako atsižvelgti į mano individualius poreikius dėl turimos negalios. Konvencijos 9 straipsnis įpareigoja Lietuvos Respubliką imtis atitinkamų priemonių prieinamumo kliūčių ir trukdžių nustatymui ir pašalinimui, be kita ko, ir būstuose, užtikrinant neįgalųjų galimybę gyventi savarankiškai. Konvencijos 2 straipsnis pateikia tinkamą sąlygų pritaikymo apibrėžtį – tai būtini ir tinkami pakeitimai ir pritaikymas, dėl kurių nepatiriama neproporcinga ar nepagrįsta našta ir kurių reikia konkrečiu atveju siekiant užtikrinti neįgaliesiems galimybę naudotis visomis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis lygiai su kitais asmenimis ar galimybę įgyvendinti šias teises ir laisves“;

2.3. „Žemiau [...] išdėstytos visos faktinės aplinkybės, į kurias skundžiamas subjektas sureagavo teigiamais, kad renovacija turi būti atliekama pagal patvirtintą vieningą projektą. Anot tarnautojos – statybos leidimas buvo išduotas ir Projektas patvirtintas rangos darbams pagal vieningą projektą. Todėl negalima nestiklinti. Nors bendraujant su Būsto energijos taupymo agentūra buvau patikintas, kad mano prašymui renovacijos metu atsižvelgti į negalės pobūdį, užtikrinti prieinamumą ir normalias gyvenimo sąlygas neprieštarauja ir laiko argumentus pagrįstais“:

2.3.1. „Prašiau pagalbos, atsižvelgti į mano situaciją, kad nebūtų pablogintos mano gyvenimo sąlygos bute – daugiabutyje, kuriame UAB „A“ vykdo daugiabučio atnaujinimo projektą“ [Tyzenchauzų g.<...>, Vilniuje; toliau citatose ir tekste atitinkamai vadinama – Namas; Renovacija; Projektas]. Neturiu galimybės stovėti ant kojų, kaip daugelis žmonių, todėl prašau pabandykite įsivaizduoti kaip keičiasi perspektyva iš mano taško – gyvenant sėdimoje pozicijoje. Stovinčiam žmogui buto lango apačios aukštis ar balkono plotas neturi didelės reikšmės, bet sėdinčiam ir važinėjančiam vežimėlyje, tai svarbi – matymo lauko – gyvenimo dalis.“

„Pasigedau žmogiško jautrumo ir profesionalumo. Nei UAB „A“, nei MB „B“ nepadėjo išspręsti problemų, neatsižvelgta į neįgaliojo žmogaus poreikius.

Prisidengiama mistinėmis taisyklėmis ir vis dar bandoma įsprausti neįgalų žmogų į tipinių projektų ribas.“

„Projekto užsakovo UAB „A“ priimtame Projekte, projekto autoriai [...] teigia: Statinio naudojimo paskirtis: gyvenamoji (įvairioms socialinėms grupėms); „Projekto tikslas yra sumažinti pastato energijos sunaudojimą šildymui, pagerinti komforto sąlygas; „... gyvenimo ir veiklos sąlygos nepablogės...“ [...]. **Bet realiai Projekte yra klaidų ir neatsižvelgta į žmogaus su negalia poreikius:**

A. Numatyta sumažinti mano matymo lauką pro buto langus daugiau nei 20 procentų!

Labai mėgstu grožėtis aplinka kurią matau pro savo buto langus, o apribotas matymo laukas man tik dar labiau primintų apie ir taip ribotas galimybes. Noriu atsidaręs langą iškart gauti gaivaus oro, o ne karšto, prastos kokybės oro iš prikaitintos balkono erdvės. **Mano buto langai visi yra į balkonus.** [...].

B. Balkone suprojektuota sumažinti plotą. Manevruoti su vežimėliu yra labai sudėtinga. Numatytas šiltinamasis sluoksnis kuris sumažina erdvę virš 15 cm, **prašau naudoti mažiau vietos užimančią šiltinamąją medžiagą.** Priedas Nr. 2.

C. Suprojektuotas balkonų įstiklinimas šiltais langais yra perteklinis.

Projektiniams pastato šiltinimo rodikliams pasiekti šiltinama siena balkono viduje ir keičiami senose seni, nesandarūs langai. Pastato projektiniai šilumos taupymo reikalavimai pasiekiami ir be balkono stiklinimo šiltais langais. Langai balkone numatyti šilti, bet po langais

ranktūris-atitvaras visiškai nešiltinamas, vien todėl nesuprantantiems gyventojams parduodami per šilti – brangesni langai, nors bendruose namo balkonuose nenaudojami šie langai. **Mano balkono prašau nestiklinti.** Priedas Nr. 2.

D. Butai esantys pietų-vakarų pusėse bus labiausiai perkaitinami, dėl numatytų balkonuose per šiltų langų.

Vėsinimas (kondicionavimas) nenumatytas, net vietos kondicionierių lauko blokams nenumatytos. Taip pat būtų nelogiška sukaupti daug šilumos energijos, o paskui naudoti papildomą energiją vėsinimui.

E. Blogai suprojektuoti priverstinio vėdinimo įrenginiai su šilumos grąža (mini rekuperatoriai).

Vėdinimo įrenginiai numatyti tiekti iš uždaros įstiklinto balkono erdvės – absurdas – gyventojams parduodamos priemonės kurios neveiks. [...].

PRAŠAU:

1. **Nestiklinti mano buto balkonų** (projektiniai rodikliai dėl to nenukentės, o energijos sutaupysime).

2. **Sumontuoti bendro fasado apdailą ant balkono skydo taip, kad nesumažėtų mano matymo laukas, t. y. nepakeliant aukščiau esamo priekinio skydo.**

3. Balkono viduje šiltinant namo sieną naudoti geresnės šiluminės izoliacijos medžiagas – užimančias mažiau vietos, bet užtikrinančias numatytus projektinius rezultatus“;

2.3.2. „2019 metais kreipiausi į UAB „A“ pasiteirauti dėl dalyvavimo daugiabučio atnaujinimo programoje ir suderinti aktualius klausimus.

2019-11-12 projektuojančios MB „B“ atstovė inžinierė I. I. parašė man „Klausimas – neįgaliųjų pritaikymas (balkono stiklinimas)“. Pasikalbėjome su I. telefonu ir papasakojau apie specialius poreikius, kad nesibaigia neįgaliųjų pritaikymas tik balkono stiklinimui naudojamo lango tipu. Kaip Projekte numatyta langai mano buto jau ne seni mediniai, o pakeisti – sandarūs ir balkono stiklinti iš esmės nereikalinga, nes fiziškai negalėsiu jų atidaryti – **nepasieksiu rankenos, o atidarytas langas trukdys judėti.** Mano butas neturi langų tiesiogiai į lauką, visi langai yra į balkoną, todėl papildomas balkonų įstiklinimas man yra nereikalingas. **Netinka jei įstiklinimas sumažintų matomumą, nebent balkonai būtų stiklinami vitrininiais langais.** Man buvo pasakyta, kad reikia ramiai laukti, nes kol kas niekas nevyksta ir kai reikalai pajudės, tuomet derinsime toliau. Kaip žinoma projektavimas vyko ir toliau, tik be nepatogaus piliečio žinios.

2020-10-08 kreipiausi prašydamas daugiau informacijos į UAB „A“. 2020-10-12 UAB „A“ atstovė [...] atsiuntė numatytų priemonių paketą ir pasiūlė neatsisakyti rekuperatorių (nežinojau, kad rekuperatoriai suprojektuoti klaidingai). Priedas Nr. 1. 2020-10-18 [...] [Administratoriui] pranešiau, kad man netinka sumažinti mano matymo lauką balkonuose montuojant langų rėmus gerokai virš esamo ranktūrio, nes sėdžiu vežimėlyje ir apatinė matomumo linija būtų pakelta gerokai aukščiau nei esama. Būtų ženkliai pablogintos mano gyvenimo sąlygos.

Iš UAB „A“ atstovės [...] pagalbos nesulaukiau. Jaučiau, kad bandoma išsisukti iš situacijos. Buvo sakoma, kaip nieko negalima, o pastangų išspręsti problemą nesulaukiau. Kvietė atvykti į jau kitą dieną vykstantį vykdytojų susirinkimą, bet realios pagalbos nesulaukiau, o atvykęs išgirdau daug ne. Išsisukinėjo, kad viskas jau numatyta ir kad mano poreikius patenkino projektuotoja **numatydama slankiojančių langų sistemą. Kaip vėliau sužinojau sistema sunki ir net žmonių su negalia reglamento neatitinka“:** „138. Langai sienose turi būti suprojektuoti taip, kad jų stiklo plokštuma būtų 900–1200 mm aukštyje nuo grindų paviršiaus. Langų rankenos turi būti lengvai sukiojamos (iki 20 N jėga). Rekomenduojamos svirtinės rankenos, kurios turi būti įtaisytos ne aukščiau kaip 1300 mm nuo grindų paviršiaus.“

UAB „A“ yra tiesioginis užsakovas – [...] kuris tiesiogiai formuoja užduotis projektuotojams, bet realaus atstovavimo nesiima ir mano, kaip namo gyventojų (kliento) interesų negina. Projekto korekcijos įmanomos, bet kuriuo metu, bet tempė laiką iki paskutinės minutės, o dabar skubina, spaudžia kartodami, kad dėl manęs strigs visas Projektas. Suprask visi gyventojai

bus nepatenkinti, bet darbą atlieka administruojantys ir projektuojantys specialistai. Nors mano keliami pagrindiniai klausimai yra tik dėl vieno buto, UAB „A“ gali ištaisyti ir kitas klaidas ir taip sutaupyti gyventojams pinigų. Nusimesdama atsakomybę 2020-10-19 UAB „A“ atstovė rašė „Man labai gaila, bet kaip nusimato patys gyventojai, taip ir yra daroma“. Apmaudu, kad nėra iniciatyvos, slepiamasi už mistinių sprendimų, taisyklių, kurios sukurtos pačių – tarnauti žmonėms ir neprisiimama atsakomybės spręsti klausimus profesionaliai. Reikalingi realūs sprendimai ir reali pagalba“;

2.3.3. „Investicijų planas patvirtintas 2019 02 27; Techninis darbo projektas patvirtintas 2019 metais. Užsakovas UAB „A“ projektą patvirtino 2020-05-08. ***Neatsižvelgė į riboto judėjimo gyventojų poreikius***“;

„2021-06-28 Kreipiausi į Savivaldybės Būsto administravimo skyriaus vedėją E. Š. bet ji irgi nepadėjo, neįsiklausė ir tiesiog parašė, kad viskas turi būti pagal vieningą projektą ir nieko keisti negalima.“

„Suprantu, kad pagal vieningą projektą visi turime vaikščioti ant kojų, bet deja taip nėra ir aš nevaikštau, prašau socialinio jautrumo iš Savivaldybės.“

4. Skunde Seimo kontrolierės prašoma:

5. „Ištirti situaciją ir pripažinti, kad Savivaldybė dėl biurokratizmo pažeidžia mano teises ir priimti sprendimą pagal Seimo kontrolieriaus kompetenciją, o taip pat siūlyti įstatymų nustatyta tvarka panaikinti, sustabdyti ar pakeisti įstatymams bei kitiems teisės aktams prieštaraujančius sprendimus ar siūlyti priimti sprendimus, kurie nepriimti dėl piktnaudžiavimo ar biurokratizmo.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Iš nekilnojamojo turto registro duomenų bazės 2021-07-26 išrašo nustatyta:

4.1. Namų bendrojo naudojimo objektų valdymas – 2013-01-07 jungtinės veiklos sutartis (toliau vadinama – JVS);

4.2. išduotas statybą leidžiantis dokumentas (suteikiama teisė atnaujinti (modernizuoti) pastatą; „2020-07-01 Informacinės sistemos „Infostatyba“ pranešimas Nr. LAP-01-200701-00014“).

5. Seimo kontrolierė, atsižvelgusi į pirmiau nurodytas aplinkybes, kreipėsi į:

5.1. Savivaldybę, prašydama informuoti, ar Pareiškėjas raštu kreipėsi į Savivaldybę dėl Renovacijos problemų; išsamiai ir motyvuotai informuoti apie Savivaldybės bei JVS įgalioto asmens vaidmenį Renovacijos procese (pvz., ar Projektui pritarta teisės aktuose nustatyta tvarka, kaip kontroliuojama Projekto administratoriaus veikla ir kt.), Renovacijos eigą, kas administruoja Projektą, kokie Namų bendraturčių sprendimai yra priimti šiais klausimais ir pan.; motyvuotai informuoti / paaiškinti: ar Savivaldybei išduodant statybą leidžiančius dokumentus Renovacijai buvo vertinama Projekto atitiktis žmonių su judėjimo negalia teisėtiems interesams užtikrinti, jeigu ne – imtis priemonių patikrinti šias aplinkybes; kokius veiksmus Savivaldybė atliko dėl Namų Renovacijos vykdymo ir ketina atlikti, kad nebūtų pablogintos Pareiškėjo gyvenimo sąlygos, kaip bus atsižvelgiama į Name gyvenančių žmonių su judėjimo negalia teisėtus interesus ir konkrečiai Pareiškėjo motyvuotą nuomonę dėl galimo jo teisių pažeidimo, atliekant Renovaciją pagal Projektą; kaip Savivaldybė įgyvendino Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo nuostatą, kad „Už objektų pritaikymą neįgaliųjų specialiesiems poreikiams atsako savivaldybių institucijos“; kaip šiuo atveju Savivaldybė įgyvendino Konvencijos principus, reikalavimus dėl būsto prieinamumo, tinkamų sąlygų pritaikymo, kad Pareiškėjas nepatirtų neproporcingos ar nepagrįstos naštos ir kurių reikia konkrečiu atveju siekiant užtikrinti Pareiškėjui galimybę naudotis visomis žmogaus teisėmis lygiai su kitais asmenimis ar galimybę įgyvendinti šias teises ir laisves; pateikti motyvuotus siūlymus,

kaip turėtų būti sprendžiamos Pareiškėjo skunde Seimo kontrolieriui nurodytos problemos dėl Projekto sprendinių, galimai bloginančių jo gyvenimo sąlygas ir prieinamumą, ir kt.;

5.2. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministeriją bei Neįgalųjų reikalų departamentą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau citatose ir tekste atitinkamai vadinama – SADM; Departamentas) – informuoti, ar Pareiškėjas raštu kreipėsi į SADM, Departamentą dėl Renovacijos problemų; pagal kompetenciją patikrinti Renovacijos Projektą ir pateikti Seimo kontrolieriui motyvuotą išvadą dėl Projekto pritaikymo žmonėms su judėjimo negalia tinkamumo (jeigu patikrinimas buvo atliktas anksčiau – pateikti jo išvadas); informuoti, kaip šiuo atveju buvo įgyvendinti Konvencijos principai, reikalavimai dėl būsto prieinamumo, tinkamų sąlygų pritaikymo, kad Pareiškėjas nepatirtų neproporcingos ar nepagrįstos naštos, ir kurių reikia konkrečiu atveju siekiant užtikrinti Pareiškėjui galimybę naudotis visomis žmogaus teisėmis lygiai su kitais asmenimis ar galimybę įgyvendinti šias teises ir laisves; pateikti motyvuotus siūlymus, kaip galėtų ir turėtų būti sprendžiamos Pareiškėjo skunde Seimo kontrolieriui nurodytos problemos dėl Projekto sprendinių, galimai bloginančių jo gyvenimo sąlygas ir prieinamumą, kaip turėtų būti atsižvelgiama į Name gyvenančių žmonių su judėjimo negalia teisėtus interesus, konkrečiai Pareiškėjo motyvuotą nuomonę dėl galimo jo teisių pažeidimo, atliekant Renovaciją pagal Projektą;

5.3. Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekciją prie Aplinkos ministerijos (toliau citatose ir tekste vadinama – Inspekcija) – informuoti, ar Pareiškėjas raštu kreipėsi į Inspekciją dėl Renovacijos problemų; pagal kompetenciją atlikti statybos valstybinę priežiūrą, pateikiant statybą leidžiančių dokumentų teisėtumo, statybos dalyvių veiksmų atitikties statybą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams, statybos vykdymo teisėtumo ir kt. vertinimą (ypatingai žmonių su judėjimo negalia teisėtų interesų, atitinkamų teisės aktų tinkamo įgyvendinimo organizuojant Renovaciją aspektu); pateikti motyvuotus siūlymus, kaip turėtų būti sprendžiamos Pareiškėjo skunde Seimo kontrolieriui nurodytos problemos dėl Projekto sprendinių, galimai bloginančių jo gyvenimo sąlygas ir prieinamumą, kaip turėtų būti atsižvelgiama į Name gyvenančių žmonių su judėjimo negalia interesus, konkrečiai Pareiškėjo motyvuotą nuomonę dėl galimo jo teisių pažeidimo, atliekant Renovaciją pagal Projektą;

5.4. Būsto energijos ir taupymo agentūrą (toliau citatose ir tekste vadinama – Agentūra) – informuoti, ar Pareiškėjas raštu kreipėsi į Agentūrą dėl Renovacijos problemų; motyvuotai informuoti, kokius veiksmus Agentūra atliko dėl Renovacijos vykdymo ir ketina atlikti, kaip bus atsižvelgiama į Name gyvenančių žmonių su judėjimo negalia teisėtus interesus, konkrečiai Pareiškėjo motyvuotą nuomonę dėl galimo jo teisių pažeidimo (Projekto sprendinių, galimai bloginančių jo gyvenimo sąlygas ir prieinamumą), atliekant Renovaciją pagal Projektą; pateikti motyvuotus siūlymus, kaip turėtų būti sprendžiamos Pareiškėjo skunde Seimo kontrolieriui nurodytos problemos.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

6. Iš Savivaldybės Seimo kontrolieriui pateiktų informacijos, paaiškinimų, dokumentų nustatyta:

6.1. „Pateikiame susirašinėjimą el. laiškais su Būsto administravimo skyriaus vedėja E.Š. Prašymų ar raštų dėl Renovacijos problemų Name nebuvo pateikta ir dokumentų valdymo sistemoje „Avilys“ nėra registruota“;

6.2. „Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-09-23 nutarimu Nr. 1213 „Dėl Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos patvirtinimo“ patvirtintoje Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programoje (aktualiojoje redakcijoje) nustatyta, kad: „19. Programos įgyvendinimą koordinuoja ir kontroliuoja Aplinkos ministerija. Aplinkos ministerija strateginiame veiklos plane planuoja Programos įgyvendinimo priemones ir lėšų poreikį Programai įgyvendinti. 20. Daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) Aplinkos ministerija skelbia kvietimus. Skelbdama kvietimus Aplinkos ministerija įvertina lengvatinių kreditų suteikimo galimybes

atnaujinimo (modernizavimo) projektams finansuoti pagal sutartis su bankais ar kitomis finansų įstaigomis ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimus valstybės paramai teikti. Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) projektams atrinkti kvietime nustatomi projektų atrankos kriterijai, skatinant atnaujinti (modernizuoti) daugiabučių namų kvartalus ir įgyvendinti daugiausia šiluminės energijos sutaupančius atnaujinimo (modernizavimo) projektus. 21. Aplinkos ministerija kartu su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija pagal kompetenciją užtikrina kredito, paimto daugiabučiam namui atnaujinti (modernizuoti), ir palūkanų sumokėjimą už daugiabučių namų butų savininkus, turinčius teisę į būsto šildymo išlaidų kompensaciją pagal Piniginės socialinės paramos įstatymą. [...] 24. Savivaldybėms rekomenduojama atsižvelgiant į Programos tikslus ir uždavinius rengti savivaldybių programas, atitinkančias Programos reikalavimus, jas tvirtinti, skirti šių programų įgyvendinimo administratorius ir kontroliuoti jų įgyvendinimą, koordinuoti daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) procesą savivaldybės teritorijoje, siejant jį su savivaldybės teritorijų planavimo, atnaujinimo ir tvarkymo programomis ir projektais, taip pat plėtoti visuomenės informavimą ir švietimą; [...] 26. Programos įgyvendinimą administruoja Aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra (iki 2021-11-01 – Agentūra; toliau citatose ir tekste taip pat vadinama – Agentūra) pagal Valstybės paramos įstatymo 3 straipsnio 4 dalyje ir kituose teisės aktuose nustatytą kompetenciją, naudodama tam skirtus Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimus arba Europos Sąjungos struktūrinės paramos lėšas, ir teikia Aplinkos ministerijai Programai įgyvendinti skirtų lėšų panaudojimo ir Programos įgyvendinimo stebėsenos vykdymo ataskaitas.“

Paraiškos teikiamos Agentūrai. Atnaujinimas gali vykti: 1) daugiabučių namų administratorių ar bendrijų pirmininkų iniciatyva. Pagal šį modelį, daugiabučių namų atnaujinimas įgyvendinamas gyventojų iniciatyva per bendrijos pirmininką, daugiabučio namo administratorių ar daugiabutį administruojančią įmonę. Čia svarbi gyventojų iniciatyva ir sutikimas dalyvauti programoje. Daugiabučio namo butų savininkai programoje gali dalyvauti savo lėšomis arba kreiptis kredito į finansinę instituciją. 2) savivaldybių iniciatyva. Savivaldybės savo iniciatyva atrenka neefektyviausiai energiją vartojančius daugiabučius namus (kai kuriais atvejais gyventojai pasiūlo neefektyviausiai energiją vartojančius namus) ir paskiria Programos administratorius, kurie įgyvendina šių daugiabučių namų atnaujinimą.

Vilniaus miesto savivaldybės taryba 2013-05-15 sprendimu Nr. 1-1242 paskyrė Vilniaus miesto savivaldybės viešąją įstaigą „Y“ Vilniaus miesto energinio efektyvumo didinimo programų projektų įgyvendinimo administratoriumi.

Visais atvejais sprendimą dėl dalyvavimo daugiabučių namų atnaujinimo programoje priima butų ir kitų patalpų savininkai balsų dauguma Lietuvos Respublikos civilinio kodekso [toliau citatose ir tekste vadinama – CK] nustatyta tvarka.

Renovacijos projekto administratorių renkasi butų ir kitų patalpų savininkai. **Šiuo atveju Namų Renovacijos Projekto administratorius – ne Savivaldybės viešoji įstaiga „Y“, o UAB „A“** (toliau citatose ir tekste vadinama – Projekto administratorius). **„Su Projekto administratoriumi Namų butų ir kitų patalpų savininkai 2018-04-03 pasirašė pavidimo sutartį Nr. REM-1196.**

Savivaldybė nedalyvauja Renovacijos Projekte, jo administravime ar priežiūroje. Atnaujinant, modernizuojant pastatą reikalingas statybą leidžiantis dokumentas. Jį išduoda Savivaldybės administracijos Statybos reglamentavimo skyrius. Ar darbai vykdomi pagal patvirtintą Projektą, tikrina Inspekcija“;

6.3. „Savivaldybė 2020-07-01 išdavė statybą leidžiantį dokumentą Nr. LAP-01-200701-00014 bendrabučio Tyzenhauzų g. <...>, Vilniuje, Projektui.

Statybą leidžiančiam dokumentui gauti buvo pateikti visi Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 27 straipsnio 5 dalyje numatyti privalomi pateikti dokumentai, o pagal projekto tikrinimo metu galiojusias teisės aktų nuostatas Projekto sprendiniams pritarė visi, privalėję patikrinti statinio projektą, subjektai (STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą

statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“ 5 priedas), taip pat ir Departamento įgaliota institucija Lietuvos žmonių su negalia aplinkos pritaikymo asociacija, kuri pagal kompetenciją tikrina žmonėms su negalia svarbių statinių projektus.

Statybos techninis reglamentas STR 2.03.01:2020 „Statinių prieinamumas“ (toliau – Reglamentas) nustato reikalavimus rengiant statinių, nurodytų Reglamento 1 priede, statybos, rekonstravimo, pastato atnaujinimo (modernizavimo), kapitalinio remonto, supaprastintą statybos, supaprastintą rekonstravimo projektus, kapitalinio remonto aprašą, paprastojo remonto projektą ar paprastojo remonto aprašą arba keičiant statinių paskirtį į nurodytą Reglamento 1 priede paskirtį.

Atnaujinant (modernizuojant), rekonstruojant ar remontuojant Reglamento 1 priede nurodytus statinius, reglamento nuostatos taikomos tik atnaujinimo (modernizavimo), rekonstravimo ar remonto metu pertvarkomoms statinio dalims, ši išimtis netaikoma, kai keičiama statinių paskirtis. Sprendimas pritaikyti daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektus neįgaliųjų specialiesiems poreikiams priimamas Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 11 straipsnio 3 dalies nustatyta tvarka.

Projekto sprendiniuose nurodyta, kad „atliekant pastato atnaujinimo (modernizavimo) darbus, dėl Namų jau esamų techninių sprendinių (bendro naudojimo patalpų matmenų, išplanavimo ir aukščių altitudžių), laiptinių esamų durų plotis pakankamas ŽN [žmonių su negalia] patekimui. Vidaus patalpų perplanavimas šiuo Projektu nenumatomas. Slenksčiai ties lauko durimis įrengiami ne aukštesni nei 20 mm. Prie pagrindinio įėjimo durų montuojami kojų valymo įtaisai, turi būti įgilinti taip, kad jų paviršius sutaptų su dangos paviršiumi. Batų valymo grotelių „akučių“ dydis ne didesnis kaip 6 x 6 mm. Įėjimo aikštelės konstrukcija lieka esama. Lieka esamas įrengtas nuožulnus takelis, turėklai. Dėl įėjimo aikštelės techninių ribojimo rekomenduojame įrengti nuožulnų keltuvas patekimui į laiptinę, įrengti turėklus pagal STR 2.03.01:2020 „Statinių prieinamumas“ reikalavimus. Nuožulnus keltuvai: – Paviršius padengtas neslidžia danga, kuris suteikia gerą sukibimą su vežimėlių padangomis. – Maksimali apkrova: 225 kg. – Platformos plotis 600–900 mm – Platformos ilgis 700–1400 mm. – Atitinka EN81-40 Europos standartą.

Esant poreikiui dėl būsto pritaikymo ŽN, gyvenamųjų patalpų (aplinkos) žmonėms su negalia pritaikymas panaudojant specialius elementus, koreguojant šiems žmonėms neprieinamas erdves, kreipiamasi su prašymu į gyvenamosios vietos savivaldybę vadovaujantis Būsto pritaikymo neįgaliesiems finansavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019-02-19 įsakymu Nr. A1-103, STR 2.03.01:2001 reikalavimus.“

Su Projekto sprendiniais, taip pat ir su balkonų stiklinimo sprendiniais, visi Namų patalpų savininkai buvo supažindinti įstatymų nustatyta tvarka, juos tvirtino pagal 2013-01-07 JVS veikiančią įgaliotą asmenį bei pagal 2018-04-03 pavedimo sutartį Nr. REN-1196 užsakovui atstovaujantis Projekto administratorius.

Taip pat 2020-05-04 yra parengta Projekto ekspertizė Nr. 080/20.2, kuria patvirtinta, kad Projekto sprendiniai atitinka Europos parlamento ir tarybos reglamento (ES) Nr. 305/2011 nustatytus esminius statinių reikalavimus, privalomųjų projekto rengimo dokumentų, kitų Lietuvos Respublikos įstatymų ir teisės aktų, normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimus“;

6.4. „Socialinės paramos centro Socialinio darbo skyriaus socialiniai darbuotojai, siekdami įvertinti Pareiškėjo socialinių paslaugų poreikį, 2021-11-05 ir 2021-11-08 lankėsi nurodytu adresu Tyzenhauzų g. <...>, Vilniuje, tačiau asmens namuose nerado.

2021-11-08 socialiniams darbuotojams pavyko su asmeniu susisiekti telefonu. Pokalbio metu Pareiškėjas paaiškino, kad šiuo metu yra apsistojęs pas motiną Kaišiadorių rajone, nes šis būstas yra pritaikytas neįgaliajam (asmuo naudojasi neįgaliojo vežimėliu), tačiau teigė dalį laiko būnantis ir savo bute adresu Tyzenhauzų g. <...>, Vilniuje.

Socialiniai darbuotojai suteikė Pareiškėjui informaciją apie Vilniaus miesto socialinės paramos centro (toliau – Socialinės paramos centras) teikiamas socialines paslaugas bei socialinę paramą, tačiau asmuo teigė, kad **šiuo metu jam socialinių darbuotojų pagalbos nereikia**. Asmuo

informavo, jog yra dirbantis, pats vairuoja automobilį, dėl negalios jam pagalba reikalinga buityje, tačiau ją šiuo metu suteikia artimieji.

Informuojame, kad, atsiradus socialinių paslaugų poreikiui, Pareiškėjas gali kreiptis į Socialinio darbo skyriaus Naujininkų seniūnijos gyventojus aptarnaujančius socialinius darbuotojus (tel. <...>, <...>, el. p. <...>, <...>“;

6.5. „Pažymėtina, kad 2019-07-19 Socialinės paramos centre buvo gautas Pareiškėjo prašymas pritaikyti būstą Tyzenhauzų g. <...>, Vilniuje. Pareiškėjo prašymas buvo svarstytas Savivaldybės administracijos direktoriaus 2019-04-01 įsakymu Nr. 30-753/19 sudarytos Būsto pritaikymo neįgaliesiems komisijos (toliau – Komisija) posėdyje, kurio metu (2020-02-06 posėdžio protokolas Nr. 12-2 (1.10)) buvo nutarta atmesti Pareiškėjo prašymą pritaikyti būstą adresu Tyzenhauzų g. <...>, Vilniuje, nes, Socialinės paramos informacinės sistemos duomenimis, šiam asmeniui 2015 m. jau buvo pritaikytas būstas Kaišiadorių r. sav.

Pareiškėjas Socialinės paramos centro 2020-02-07 raštu Nr. 11-45-(1.9) buvo informuotas, kad jo prašymas pritaikyti būstą braukiamas iš eilės, raštu buvo paaiškinta, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019-02-19 įsakymu Nr. A1-103 patvirtinto Būsto pritaikymo neįgaliesiems tvarkos aprašo 5 punktu, suaugusiam neįgaliajam būstas gali būti pakartotinai pritaikomas ne anksčiau kaip po 10 metų nuo paskutinio sprendimo pritaikyti neįgaliojo būstą priėmimo dienos, išskyrus atvejus, kai neįgaliajam dėl pasikeitusios sveikatos būklės reikalingi papildomi pritaikymo darbai. Tokiu atveju dar kartą gali būti pritaikomas tik tas būstas, kuris jau buvo pritaikytas.

Informuojame, kad, asmeniui kilus klausimų dėl būsto pritaikymo neįgaliesiems, jis gali kreiptis į Socialinės paramos centro Socialinio darbo skyriaus vyriausiąjį socialinį darbuotoją M. Ž. (tel. <...>, el. p. <...>)“;

6.6. „Sprendimai dėl naujų bendrojo naudojimo objektų sukūrimo ir disponavimo jais klausimų, nepriklausomai nuo bendrojo naudojimo objektų valdymo formos, priimami butų ir kitų patalpų savininkų balsų dauguma, kaip tai numatyta CK 4.85 straipsnyje.

2018-11-01–2018-11-14 vyko Namų butų ir kitų patalpų savininkų balsavimas raštu. 2018-11-15 buvo surašytas Namų butų ir kitų patalpų savininkų balsavimo raštu sprendimo dėl daugiabučio namo atnaujinimo (modernizavimo) protokolas Nr. REN-1331, kuriame butų ir kitų patalpų savininkai nusprendė pritarti Projektui. Protokolo 6 punkte yra numatyta, kad patalpų savininkai, perleisdami patalpas kitam asmeniui, turi informuoti pirkėją (igijėją) apie patalpų savininkui tenkančius įsipareigojimus ir įsiskolinimus. ***Patikrinus valstybės įmonės Registrų centro išrašą nustatyta, kad Pareiškėjas turto savininku tapo 2019-05-03. Todėl pardavėjas turėjo informuoti Pareiškėją apie priimtą sprendimą renovuoti Namą ir pritarimą Projektui.***

Savivaldybė nebuvo gavusi jokio rašytinio skundo dėl Namų bendrojo naudojimo objektų valdytojo (JVS) neteisėtos veiklos, todėl nebuvo jokio pagrindo vykdyti JVS veiklos patikrinimą. Savivaldybės administracijos Būsto administravimo skyrius informavo, kad neturi Namų JVS sutarties ir tokių duomenų nekaupia, todėl negali atsakyti dėl konkrečios JVS turinio ir sąlygų“;

6.7. „Savivaldybės Energetikos skyriaus nuomone, galima keisti Projekto sprendinius, tačiau jie turi atitikti galiojančius statybos techninius reglamentus ir kitus teisės aktus. Savivaldybei nėra priskirta funkcija koreguoti ar taisyti techninių darbo projektų sprendinius, tai turi atlikti kvalifikuoti savo srities specialistai. ***Sprendimai dėl Projekto pakeitimo priimami butų ir kitų patalpų savininkų daugumos sprendimu, nes dėl pirminio Projekto butų ir kitų patalpų savininkai jau nusprendė įstatymų nustatyta tvarka dar prieš Pareiškėjui įsigyjant butą.***“

„Atkreipiame dėmesį, kad Savivaldybė nebuvo gavusi Pareiškėjo prašymo ar skundo, pasirašyto teisingą galią turinčiu elektroniniu parašu. Buvo tik trumpas susirašinėjimas el. paštu“:

6.7.1. „From: X <...> Sent: Tuesday, June 22, 2021 4:22 PM To: S. A.<...> Cc: A.S. <...> Subject: Namų renovacija

Sveiki, vykdoma Namų Renovacija. Butą Nr. <...> šiame Name įsigijau kai jau buvo nuspręsta dėl būsimos Renovacijos (visi sprendimai jau buvo priimti, tik gaila to niekas nepasakė, o

ir pats žioplas būdamas nepasiaiškinau). Sužinojęs jog bus stiklinami balkonai pradėjau ieškoti Renovacijos autorių su prašymu jo nestiklinti arba stiklinti kitaip nei numatyta Projekte. To prašiau, nes esu neįgalus, sėdžiu vežimėlyje ir neturiu galimybės patekti į balkoną ir jei jis bus įstiklintas negalėsiu atsidaryti langų balkone. Varstomų langų sistema man visai netinka, nes net ir sugebėjęs patekti į balkoną, atvėrus langą negalėsiu pravažiuoti, be to dar bus šiltinamas balkonas iš vidaus ir erdvė jame judėti visai sumažės. Ir svarbiausia jog balkonai bus stiklinami ant esamų balkono turėklų, o apačią uždengiant plokštėmis, kas man ypač pablogins sąlygas, nes balkone langas bus gerokai aukščiau nei bute, taip bus man atimama galimybė pasigerėti lauku ir būsiu priverstas gyventi tarsi pusrūsyje. Niekas sprendžiama nebuvo ir buvo tik kartojama palaukti. Dabar Renovacija jau prasidėjus ir reikia kuo greičiau šitą mano rūpestį išspręsti. Projektuotoja nesutiko, kad balkonas nebūtų stiklinamas ir dėl STR negalima nuo žemiau (tarkim viename lygyje kaip bute) stiklinti. Pasiūlė tik stumdomą pvc konstrukciją. **Tuomet pakalbėjus su ja bendrai nutarta, kad turiau kreiptis į Savivaldybę.** Tikiuosi jūsų supratimo ir pagalbos ieškant sprendimo. Mano butas yra kampinis, 10 aukštas, ne nuo pagrindinės gatvės ir į akis tikrai nekris jei bus ir neįstiklintas (yra daug tokių renovacijos pavyzdžių, kai būna stiklinami ne visi balkonai), bet jei to padaryti neįmanoma ir įstiklinimas būtinas, tai kodėl tada negali būti atsižvelgiama į mano prašymą balkoną stiklinti stumdoma sistema per visą balkono aukštį ir įrengiant turėklą. Jei kažkam tai labai kliūtų dėl vientisumo, tai būtų galima iš lauko pusės panaudoti fasado imitaciją, žinoma, nuostabu būtų jei to nereiktų, bet tai vistiek būtų geresnis variantas, kuris tenkintų. Tad **prašau padėti kuo skubiau išspręsti šią problemą arba nukreipti kitur, jei prašymas turėjo būti skirtas ne jums.**“

„2021-06-28, pr 07:40, E. Š. <...> rašė:

Labą dieną, gerb. X, dėkoju laukiant atsakymo. Projekto administratoriaus atstovas informavo, kad Jums buvo pasiūlyti keli variantai dėl balkono įstiklinimo t. y. atveriant balkono langus stumdoma sistema arba varstoma sistema. Šiuos pasiūlymus pateikė Namų techninio darbo projekto projektuotojai. Pagal patvirtintą Projektą Jūsų buto balkono įstiklinimo langai suprojektuoti su slankiojančia sistema, bet kaip buvau informuota, vykusio pasitarimo metu Jums buvo pasiūlyta geresnė ir patogesnė varstomų langų sistema. Specialistai pasiūlė langų rankenėles įrengti kuo žemiau, kad būtų galima tinkamai atverti langus. Sutarta, kad Jūs turite pranešti, kokios pozicijos langų atvėrimo Jums bus patogios. Pagarbiai – E. Š. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Būsto administravimo skyriaus vedėja [...]“;

6.7.2. „From: X <...> Sent: Monday, June 28, 2021 9:33 AM To: E. Š. <...> Subject: Re: Namų renovacija

Labai gaila, kad jūs visiškai nesupratote mano prašymo ir taip pat kaip rangovai „žinote“ kaip man patogiau. Atveriamas langas man netinka. Buto siena balkone juk bus šiltinama papildomai 15 cm, tai klausimas kaip tokiam ankštame balkone man pavyks įsukti net paplatinus balkono duris. Bute vėdinimas numatytas į balkoną, tad langus atvertus ten laikyti bus būtina. Ir kam reikalinga ten šiltas stiklinimas (pvc langai), ar kaip jie ten vadina kai balkono sienutė nebus šiltinama tik uždengiama apdailine plokšte. Tai gal vistiek gali mano balkonai būti nestiklinami? Juk mano bute visi langai tik į balkonus, tai kaip sakiau prie visų nepatogumų man didžiausias jog balkonai stiklinami paprasčiausiu būdu dedant konstrukciją ant esamų turėklų ir taip man visiškai uždengiant vaizdą, nes langas bus labai aukštai ir nieko matyt negalėsiu.“

„From: E. Š. Sent: Monday, June 28, 2021 9:50 AM To: X <...> Subject: RE: Namų renovacija

Renovacija turi būti atliekama pagal patvirtintą vieningą Projektą. Statybos leidimas buvo išduotas ir Projektas patvirtintas rangos darbams pagal vieningą projektą. **Todėl negalima nestiklinti.** Pagarbiai – E. Š. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Būsto administravimo skyriaus vedėja [...]“;

6.8. „Papildomai informuojame, kad **Projekto administratorius pateikė Projekto A laidos brėžinius, patvirtintus JVS įgalioto atstovo, kuriuose atsižvelgta į Pareiškėjo pageidavimus ir balkonas bute Nr. <...> nėra stiklinamas.** Projektas nustatyta tvarka turi būti suderintas pagal

galiojančias teisės aktų nuostatas (statybos techninis reglamentas STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“.

7. Iš Inspekcijos Seimo kontrolierei pateiktų informacijos, paaiškinimų, dokumentų nustatyta:

7.1. „[...] patikrinus dokumentų valdymo informacinę sistemą „Avilys“ (toliau – DAVIS Avilys) informacijos, kad Pareiškėjas – X – kreipėsi į Inspekciją dėl Renovacijos problemų nerasta“;

7.2. Inspekcija „patikrino Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“ (toliau – Infostatyba) esančius duomenis, nustatė, kad Savivaldybė 2020-07-01 išdavė leidimą Nr. LAP-01-200701-00014 atnaujinti (modernizuoti) statinį, kuris suteikia teisę įgyvendinti Projektą. Projektu numatyta: pastato cokolio apšiltinimas įrengiant išorinę tinkuojamą termoizoliacinę sistemą; pastato išorinių sienų šiltinimas iš išorės termoizoliacinėmis plokštėmis įrengiant vėdinamą fasadą ir aptaisant apdailos plytelėmis, nuogrindos įrengimas, senų medinių butų langų keitimas, senų rūšio ir pagalbinių patalpų durų keitimas, stogo šiltinimas, įrengiama šildymo sistema su individualia šilumos apskaita – šilumos kiekio dalikliais butuose, vandentiekio ir nuotakyno atnaujinimas, vėdinimo sistemos atnaujinimas. Projekto pritaikymas neįgalųjų poreikiams: nurodoma, kad, atliekant pastato atnaujinimo (modernizavimo) darbus, dėl namo jau esamų techninių sprendinių (bendro naudojimo patalpų matmenų, išplanavimo ir aukščių altitudžių), laiptinių esamų durų plotis pakankamas ŽN patekimui. Vidaus patalpų perplanavimas šiuo projektu nenumatomas. Slenksčiai ties lauko durimis įrengiami ne aukštesni nei 20 mm. Prie pagrindinio įėjimo durų montuojami kojų valymo įtaisai, turi būti įgilinti taip, kad jų paviršius sutaptų su dangos paviršiumi. Batų valymo grotelių „akučių“ dydis ne didesni kaip 6 x 6 mm. Įėjimo aikštelės konstrukcija lieka esama. Lieka esamas įrengtas nuožulnus takelis, turėklai. Dėl įėjimo aikštelės techninių ribojimo įrengiamas nuožulnus keltuvas patekimui į laiptinę, turėklai turi būti įrengiami pagal STR 2.03.01:2020 „Statinių prieinamumas“ reikalavimus. Nuožulnus keltuvas: paviršius padengtas neslidžia danga, kuris suteikia gerą sukibimą su vežimėlių padangomis; maksimali apkrova: 225 kg; platformos plotis 600–900 mm; platformos ilgis 700–1400 mm; atitinka EN81-40 Europos standartą.“

Inspekcija „pagal 2021-07-22 Inspekcijos viršininko įsakymą Nr. 1V-101 „DĖL PAGAL PROJEKTĄ NR. 04.3.1-APVA-V-003-01-0002 „Atnaujinamų (modernizuojamų) pastatų statybos kokybės priežiūra ir kontrolė“, 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ priemonės „Daugiabučių namų atnaujinimas“ (Nr. 04.3.1.-FM-F-001) ir „Savivaldybių viešųjų pastatų atnaujinimas“ (Nr. 04.3.1.-FM-F-002) atnaujinamų (modernizuojamų) daugiabučių namų ir viešųjų pastatų atnaujinimo (modernizavimo) 2021 metų III ketvirčio patikrinimų planų patvirtinimo“, 2021-08-12 patikrino renovuojamą bendrąjį (Namą) (rangovas UAB „C“). Patikrinimo metu buvo vertinama statybos dalyvių veiksmų atitiktis statybą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimams. Patikrinimo metu nustatyta, kad pietinio ir rytinio pastato fasadų pusėse atliekami ventiliuojamo fasado įrengimo darbai (įrengta apie 20 %). Vakarinėje pastato dalyje – įrengti dalies pastato cokolio apšiltinimas ir hidroizoliacija (apie 3 % nuo viso cokolio). Patikrinimo metu nustatyta, kad statybos darbai vykdomi pagal Projektą, nukrypimų nuo Projekto nenustatyta. Patikrinimo metu buvo pateiktos visos privalomos sutartys, paskyrimo įsakymai ir statybos darbų civilinės atsakomybės draudimai. Atliekant pastato patikrinimą buvo įtarta, kad dalis statybos produktų eksploatacinių savybių deklaracijų galimai surašytos ne pagal teisės aktų reikalavimus.“

Inspekcija „2021-08-12 raštu Nr. 2D-13527 pagal bendradarbiavimo sutartį su Valstybine vartotojų teisių apsaugos tarnyba (toliau – Tarnyba) kreipėsi į Tarnybą prašant pagal kompetenciją

įvertinti ir Inspekcijai pateikti išvadas dėl atnaujinimui (modernizavimui) naudojamų (panaudotų) statybos produktų eksploatacinių savybių deklaracijų atitikties teisės aktų reikalavimams.

2021-08-19 gautas Tarnybos raštas Nr. 4E-21636, kuriuo Tarnyba informavo Inspekciją, kad kai kurios deklaracijos neatitinka statybos techninio reglamento STR 1.01.04:2015 „Statybos produktų, neturinčių darnųjų techninių specifikacijų, eksploatacinių savybių pastovumo vertinimas, tikrinimas ir deklaravimas. Bandymų laboratorijų ir sertifikavimo įstaigų paskyrimas. Nacionaliniai techniniai įvertinimai ir techninio vertinimo įstaigų paskyrimas ir paskelbimas“, patvirtinto aplinkos ministro 2015-12-10 įsakymu Nr. D1-901, reikalavimų.

2021-08-23 užregistruotas pastato atnaujinimo (modernizavimo) patikrinimo aktas Nr. PAPA-00-210823-00020, kuriuo konstatuota, kad statinio statybos techninės priežiūros vadovas nekontroliavo ir netikrino pastato atnaujinimui (modernizavimui) panaudotų statybos produktų atitikties teisės aktų reikalavimams.

2021-08-23 surašytas privalomasis nurodymas pašalinti pažeidimus Nr. PN-1250, kuriuo statytojui nurodoma: pašalinti nustatytus pažeidimus ir trūkumus susijusius su pateikta dokumentacija arba pakeisti naudojamus statybos produktus, kad statinys (jo dalis) atitiktų statinio Projekto Nr. AD-19/T7, pagal kurį Savivaldybė 2020-07-01 išdavė leidimą Nr. LAP-01-200701-00014 atnaujinti (modernizuoti) bendrabutį [...] [Namą], sprendinius ir (ar) teisės aktų reikalavimus“;

7.3. „[...] statinio statybos techninės priežiūros vadovui bus surašomas šaukimas dėl administracinio nusižengimo kodekso 361 straipsnio pažeidimo, t. y. dėl statinio statybos techninės priežiūros pažeidžiant teisės aktų reikalavimus, ir paskirta bauda“;

7.4. Inspekcija „atliko statybą leidžiančio dokumento išdavimo teisėtumo, prisijungimo sąlygų ir specialiųjų reikalavimų išdavimo terminų laikymosi patikrinimą ir užregistravo statybą leidžiančio dokumento išdavimo teisėtumo, prisijungimo sąlygų ir specialiųjų reikalavimų išdavimo terminų laikymosi patikrinimo aktą Nr. SLD-00-210823-00059, kuriuo konstatuota, kad statybą leidžiantis dokumentas išduotas teisėtai“;

7.5. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo (toliau citatose ir tekste vadinama – Priežiūros įstatymas) „8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad statybos valstybinę priežiūrą atlieka Inspekcija, o šio straipsnio 2 dalyje nurodytas baigtinis statybos valstybinės priežiūros funkcijų sąrašas, vadovaujantis kuriuo žmonių su judėjimo negalia teisėtų interesų galimi pažeidimai nepriskiriami Inspekcijos kompetencijai.

Inspekcija pabrėžė, kad „*Lietuvos žmonių su negalia aplinkos pritaikymo asociacija* (Vilniaus apskr.) tikrino projektą statybą leidžiančio dokumento išdavimo procese ir Projektui pritarė (*Infostatyba* užregistruota 2020-06-11 paraiška tikrinti Projektą ir **2020-06-26 pateiktas Projekto tikrinimo rezultatas Nr. CPR-200626-60889, kuriuo pritarė Projektui**)“;

7.6. „Statybos techninio reglamento STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016-11-07 įsakymu Nr. D1-738 (toliau – STR 1.04.04:2017), 7 straipsnyje nustatyta, kad projektas rengiamas vadovaujantis: [...] Statybos įstatymu ir kitais įstatymais, reglamentuojančiais statinio saugos ir paskirties reikalavimus; teisės aktais, reglamentuojančiais esminius statinių reikalavimus ir statinio techninius parametrus pagal statinių ar statybos produktų charakteristikų lygius ir klases; kitais teisės aktais; teritorijų planavimo, normatyviniais statybos techniniais dokumentais ir normatyviniais statinio saugos ir paskirties dokumentais, [...] Statybos įstatymo 24 straipsnio 3 dalyje išvardintais privalomaisiais statinio projekto rengimo dokumentais (tarp jų projektiniais pasiūlymais (kai jie parengti), suderintais su Statybos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 13 ir 15 punktuose nurodytais asmenimis), [...] tipinio statinio projekto rengimo dokumentais: [...] tipinio statinio projekto technine užduotimi. Techninėje užduotyje nurodoma, kad bendroju atveju tipiniame statinio projekte turi būti šie sprendiniai: gyvenamosios ar negyvenamosios paskirties pastatų tipas (toliau – pastatų tipas), kuriam planuojama parengti tipinį statinio projektą; efektyvaus energijos vartojimo problemų nustatymas (energinio naudingumo įvertinimas); pastatų tipo ir (ar) jo bendrųjų inžinerinių sistemų

energinę efektyvumą didinančios ir (ar) iš atsinaujinančių energijos išteklių gaunamos energijos naudojimą užtikrinančios ir kitos atnaujinimo (modernizavimo) priemonės (daugiabučių gyvenamųjų namų atnaujinimui (modernizavimui) skirtuose tipiniuose statinių projektuose privaloma nurodyti valstybės remiamas atnaujinimo (modernizavimo) priemones); planuojama pasiekti energinio naudingumo klasė ir skaičiuojamosios šiluminės energijos sąnaudų sumažinimas; ne mažiau kaip trys variantai projektinių sprendinių pastatų atitvarų apšiltinimui taikomų konstrukcinių elementų (išorinių termoizoliacinių sistemų); ne mažiau kaip trys variantai projektinių sprendinių pastatų fasadų apdailos (gaminių, medžiagų) pasirinkimui.

STR 1.04.04:2017 42 straipsnyje nurodyta, kad **projektas keičiamas papildomos sutarties su projektuotoju ir statytojo patvirtintos papildomos techninės užduoties pagrindu. Projekto keitimais ir (ar) papildymais atlieka projektą parengęs projektuotojas, parengiant naujos laidos projektą ar projekto sprendinių dokumentą** (-us).

Kai po statybą leidžiančio dokumento išdavimo keičiami Statybos įstatymo 2 straipsnio 11 dalyje nurodyti esminiai projekto sprendiniai ir norint tęsti statybą privaloma gauti naują statybą leidžiantį dokumentą, turi būti rengiamas naujos laidos projektas. Kai po statybą leidžiančio dokumento išdavimo keičiami Statybos įstatymo 2 straipsnio 11 dalyje nurodyti esminiai projekto sprendiniai ir norint tęsti statybą gauti naują statybą leidžiantį dokumentą neprivaloma, taip pat **kai keičiami neesminiai projekto sprendiniai, rengiamas naujos laidos projekto sprendinių dokumentas** (-ai). Projekto sprendinių pakeitimais privalo atitikti Reglamente (ES) Nr. 305/2011 [5.17] nurodytus esminius statinių reikalavimus, esminius architektūros reikalavimus, normatyvinių statybos techninių ir normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų reikalavimus. [...].

STR 1.04.04:2017 45 straipsnis teigia, kad kai po statybą leidžiančio dokumento išdavimo keičiami neesminiai statinio projekto sprendiniai ir parengti darbo projekto sprendinių keitimais, papildymais ar taisymais neatitinka techninio projekto sprendinių, techninis projektas turi būti pakeistas (parengiant naujos laidos projekto sprendinių dokumentą (-us)) iki statybos užbaigimo procedūrų (prašymo išduoti statybos užbaigimo aktą pateikimo ar deklaracijos apie statybos užbaigimą surašymo) pradžios, o 46 straipsnis – kai keičiant neesminius projekto sprendinius, darbo projekto sprendinių keitimais, papildymais ar taisymais atlieka techninį projektą parengęs projektuotojas, iki statybos užbaigimo procedūrų pradžios pakeisti techninį projektą neprivaloma, jei to nereikalauja statytojas. [...]

Inspekcijos manymu, Pareiškėjo skunde Seimo kontrolieriui nurodytos problemos dėl Projekto sprendinių, galimai keičiančių jo gyvenimo sąlygas ir prieinamumą [...], t. y. nestiklinti Pareiškėjo buto balkono, sumontuoti bendro fasado apdailą ant balkono skydo taip, kad nesumažėtų Pareiškėjo matymo laukas, t. y. nepakeliant aukščiau esamo priekinio skydo ir balkono viduje šiltinant Namą sieną naudoti geresnės šiluminės izoliacijos medžiagas – užimančias mažiau vietas, bet užtikrinančias numatytus projektinius sprendinius, būtų galima išspręsti **pakeitus Projekto sprendinius, t. y. projektuotojams parengus naują Projekto laidą ir gavus daugumos gyventojų pritarimą naujai Projekto laidai, jei tokie pakeitimais atitiks esminius statinio reikalavimus reglamentuojančių ir kitų su statinių statyba ir jų prieinamumu susijusių teisės aktų reikalavimus.**

8. Iš Agentūros Seimo kontrolieriui pateiktų informacijos, paaiškinimų nustatyta:

8.1. „[...] gavo 2021-07-09 Pareiškėjo skundą į kurį atsakė 2021-08-06 raštu Nr. (4)-B2-4758 [...]. Pažymėtina, kad **Agentūra gavusi Pareiškėjo skundą 2021-07-20 inicijavo vizualinę patikrą dėl Pareiškėjo skunde keliamo klausimo, balkono nestiklinimo.** Vizualinėje patikroje dalyvavo Agentūros Projektų įgyvendinimo kokybės priežiūros specialistas, Projekto administratoriaus (UAB „A“) techninės priežiūros atstovas, statinio statybos vadovas, atnaujinamo (modernizuojamo) Namų gyventojai. Agentūra vizualinės patikros pažymos pagrindu 2021-07-26 raštu Nr. (4)-B2-4544 kreipėsi į Projekto administratorių, kurį įpareigojo iki 2021-08-06 informuoti Agentūrą, kaip vykdomos Agentūros teiktos rekomendacijos. **Agentūra**

rašte Projekto administratoriui rekomendavo dėl susidariusios situacijos t. y. Pareiškėjo reikalavimo nestiklinti balkono, kreiptis į projektuotoją ir jeigu yra galimybė, koreguoti Projektą pagal gyventojų pageidavimą. Taip pat pažymėjo, kad visi Projekto pakeitimai turi būti suderinti su Savivaldybės architektu. Projekto administratorius Agentūrai pateikė **2021-08-10 raštą Nr. REN-2280, kuriame nurodė, kad kreipėsi pakartotinai į projektuotoją (MB „B kad būtų įvertinti ir atlikti techninio darbo projekto pakeitimai minėtai situacijai išspręsti [...].“**

9. Iš SADM Seimo kontrolierei pateiktų informacijos, paaiškinimų nustatyta:

9.1. „Dėl Pareiškėjo kreipimosi į Ministeriją. Informuojame, kad SADM nėra gauta Pareiškėjo prašymų ar skundų dėl jo Projekto eigos“;

9.2. „Dėl Projekto patikrinimo. Pagal galiojančią Statybos įstatymo 27 straipsnio 9 dalį, statinio projekto sprendinių atitiktį nustatytiems reikalavimams aplinkos ministro nustatytais atvejais ir tvarka tikrina Departamentas arba jo įgaliota institucija, todėl SADM neturi kompetencijos ir negali patikrinti Projekto ir pateikti motyvuotos išvados dėl Projekto tinkamumo asmenims su judėjimo negalia. Išvadą dėl statinio projekto atitikties nustatytiems reikalavimams pagal kompetenciją pateiks Departamentas“;

9.3. „Dėl Konvencijos principų įgyvendinimo. SADM, kaip Konvencijos įgyvendinimą koordinuojančios institucijos, kuriai ši funkcija pavesta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010-12-08 nutarimu Nr. 1739 [...], nuomone, **Konvencijos principai, reikalavimai dėl būsto prieinamumo, tinkamų sąlygų pritaikymo, nebuvo tinkamai įgyvendinti.** SADM nuomone, atliktas Pareiškėjo gyvenamosios vietos Renovacijos Projektas galimai sumažintų kaštus skiriamus komunalinėms išlaidoms, tačiau **Projekte nebuvo atsižvelgta į Pareiškėjo individualius poreikius ir neatlieptas universalus dizaino principas, kuris yra įtvirtintas ne tik Konvencijoje, bet ir Statybos įstatyme (universalus dizainas – gaminių ir aplinkos forma, kai jais be specialaus pritaikymo gali naudotis vaikai, suaugę, vyrai, moterys, senyvo amžiaus, neįgalieji, įvairių tautybių ir kitų grupių žmonės).** Konvencijos 2 straipsnyje nustatyta, kad diskriminacija dėl neįgalumo yra „bet koks išskyrimas, atstūmimas ar apribojimas dėl neįgalumo, kuriais siekiama pabloginti ar paneigti arba dėl kurių pabloginamas ar paneigiamas visų žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių pripažinimas, įgyvendinimas ar naudojimas lygiai su kitais asmenimis [...]. Tokia diskriminacija apima visų formų diskriminaciją, įskaitant atsisakymą tinkamai pritaikyti sąlygas [...]. Tinkamas sąlygų pritaikymas – būtini ir tinkami pakeitimai ir pritaikymas, dėl kurių nepatiriama neproporcinga ar nepagrįsta našta ir kurių reikia konkrečiu atveju siekiant užtikrinti neįgaliesiems galimybę naudotis visomis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis lygiai su kitais asmenimis ar galimybę įgyvendinti šias teises ir laisves [...].“ Manytina, kad **atliekant numatytus Renovacijos darbus Pareiškėjas neteks galimybės patogiai judėti savo namų balkone, bus sumažintas matomo vaizdo laukas, kas reiškia, kad asmeniui nebus tinkamai pritaikytos sąlygos ir tokiu būdu bloginama jo padėtis“;**

9.4. „Dėl siūlymų pateikimo. SADM nuomone, siekiant spręsti problemą, kad renovacijos projektai neblogintų asmenų su negalia situacijos, **renovacijos projektai turėtų būti rengiami vadovaujantis universalus dizaino principais, t. y., kad viskas būtų projektuojama taip, kad būtų patogų naudotis visiems, įskaitant ir sunkiai judančius, sunkiai matančius, sunkiai besiorientuojančius žmones.**“

10. Iš Departamento Seimo kontrolierei pateiktų informacijos, paaiškinimų, dokumentų nustatyta:

10.1. „Departamentas nėra gavęs rašytinio kreipimosi, dėl Namų Renovacijos investicijos projekto netinkamumo Pareiškėjo atžvilgiu“;

10.2. „2021 m. projektų atrankos konkursą laimėjo ir tikrina statybos projektų atitiktį nustatytiems reikalavimams – Lietuvos žmonių su negalia aplinkos pritaikymo asociacija (toliau –

Asociacija). **Departamentas, dėl** [Seimo kontrolierės rašte išdėstytos problemos] **2021-08-03 raštu kreipėsi į Asociaciją, taip pat telefonu susisiekė su Asociacijos vadove N. M.**

2021-08-30 Departamento gautame rašte Asociacija nurodė, kad Projektas buvo parengtas, Pareiškėjui dar negyvenant Name. Taip pat, **Projektas nebuvo patalpintas informacinėje sistemoje Infostatyba, dėl šios priežasties Asociacija negalėjo įvertinti Projekto ir pateikti pastabų dėl Projekto sprendinių atitikimo prieinamo reikalavimams.**

Asociacija atkreipia dėmesį, kad vadovaujantis Statybos įstatymu ir poįstatyminiais aktais neįgaliųjų klausimai nebuvo sprendžiami iki 2018-05-01 dienos, **taip pat ir dabar galiojantys teisės aktai nereglamentuoja butų taikymo neįgaliesiems.** Atsižvelgiant į skundo problemą, **Asociacija kreipėsi į Projekto administratorių, su pasiūlymu pateikti universalaus dizaino, aplinkos ir statinių pritaikymo neįgaliesiems projektinių sprendinių aprašymus, siekdama, pateikti pasiūlymus [...] nurodytai problemai išspręsti.**

Svarbu paminėti, kad **Departamentas siekdamas išspręsti** [Seimo kontrolierės] **rašte nurodytą problemą 2021-08-19 raštu kreipėsi į projektuotojus MB „B“** ir prašė informuoti, kokiomis priemonėmis MB „B“ siekė užtikrinti, jog būtų įgyvendinta neįgaliojo Pareiškėjo teisė projektuojant ir derinant projektą, tinkamai naudotis buto gyvenamosiomis patalpomis ir buto priklausiniu – balkonu.

Taip pat buvo kreiptasi į Savivaldybės administracijos direktorę L. K., su prašymu informuoti, kokiomis priemonėmis Savivaldybė siekė užtikrinti, jog būtų įgyvendinta neįgaliojo Pareiškėjo teisė naudotis buto gyvenamosiomis patalpomis ir buto priklausiniu – balkonu. Pažymime, kad iki 2021-09-01 Departamentas atsakymų pagal paklausimus negavo“;

10.3. „Statybos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad pastatuose ir inžineriniuose statiniuose statybos darbus vykdant „pagal statybos, rekonstravimo, pastato atnaujinimo (modernizavimo), kapitalinio remonto, supaprastintą statybos, supaprastintą rekonstravimo projektus, kapitalinio remonto aprašą, paprastojo remonto projektą ar paprastojo remonto aprašą statiniuose, kurių sąrašą tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, arba keičiama statinių paskirtis į šiame sąraše nurodytą paskirtį, tokius pastatus ir inžinerinius statinius **būtina pritaikyti specialiesiems neįgaliųjų poreikiams, vadovaujantis normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimais**“.

Statybos įstatyme nurodyta, kad Departamentas ar jo įgaliota institucija tikrina šių statinių projektų sprendinių atitiktį nustatytiems reikalavimams aplinkos ministro nustatyta tvarka [...].

Statybos techninis reglamentas STR 2.03.01:2019 „Statinių prieinamumas“ (toliau – Reglamentas arba STR) nustato reikalavimus rengiant statinių, nurodytų Reglamento 1 priede, statybos, rekonstravimo, pastato atnaujinimo (modernizavimo), [...]“ [sąlygas]. Atnaujinant (modernizuojant) [...] Reglamento 1 priede nurodytus statinius, Reglamento nuostatos taikomos tik atnaujinimo (modernizavimo) [...] metu pertvarkomoms statinio dalims [...]. Sprendimas pritaikyti daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektus asmenų su negalia specialiesiems poreikiams priimamas Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 11 straipsnio 3 dalies nustatyta tvarka. Šiame Reglamente įvesta nuostata, kad „projektuojant statinius turi būti vadovujamasi bendraisiais projektavimo aspektais, nustatytais ISO 21542:2011“ (Tarptautinės standartizacijos organizacijos (International Standardization Organization) standartas ISO 21542:2011 „Pastatų statyba. Užstatytos aplinkos prieinamumas ir naudojimas“). Todėl **naujajame dokumente neliko didesnės dalies techninių normatyvų, kurie buvo nurodyti ankstesnės redakcijos reglamente. Vietoj to pateikiamos nuorodos į tarptautinį ISO standartą, prie kurio priėjimas yra mokamas.**

2021-05-20 buvo priimtos Lietuvos Respublikos statybos įstatymo pataisos [Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. 1-1240 2, 3, 8, 10, 12, 19, 22, 24, 27, 28, 33, 34, 39, 42, 46, 49, 53 straipsnių, 1 priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 27', 52' straipsniais Įstatymas, TAR, 2021 m. gegužės 20 d., Nr. XIV-340, <https://www.e-tar.lt/portal/ILdegalAct/f3ae15b0c52b11eba2bad9a0748ee64d>], pagal kurias 34 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad ypatingojo statinio, statinio, vadovaujantis šio įstatymo 6 straipsnio 3 dalimi, nurodyto Vyriausybės ar jos įgaliotos

institucijos statinių, kurie turi būti pritaikomi specialiesiems asmenų su negalia poreikiams, sąraše, ir statinio, kurio projektavimas ir (ar) statyba finansuojama Lietuvos Respublikos ir (ar) Europos Sąjungos biudžeto lėšomis, projektų ekspertizė privaloma.

Su šiomis pataisomis Statybos įstatymas papildytas 52¹ straipsniu „Su statyba susijęs viešasis interesas“, kurio 7 punkte nurodyta, kad su statyba susijusį viešąjį interesą sudaro „aplinkos prieinamumas, įskaitant aplinkos atitiktį specialiesiems neįgaliųjų poreikiams“. Pagal naująjį Reglamentą prie statinių, kurie turės būti pritaikomi asmenų su negalia poreikiams, turės būti priskiriami ir: 1) Gyvenamieji pastatai (trijų ir daugiau butų (daugiabučiai) pastatai (namai); gyvenamosios paskirties (įvairių socialinių grupių asmenims) pastatai (namai). [...]“;

10.4. **„Šiuo metu Statybos įstatyme yra įtvirtintas universalus dizaino apibrėžimas ir reikalavimas, kad statiniai atitiktų universalus dizaino reikalavimus, nustatomus normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose, normatyviniuose statinio saugos ir paskirties dokumentuose. Tačiau šie minėti reikalavimai nėra nustatyti normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose, normatyviniuose statinio saugos ir paskirties dokumentuose, todėl siūlytina, teisiškai įtvirtinti Universalus dizaino principų gaires, kad būtų išvengta neapibrėžtumų universalus dizaino principų taikyme“**, „**Plačiau taikyti universalus dizaino principą, pritaikant (statant, rekonstruojant, renovuojant, atnaujinant ir pan.) statinius ir fizinę aplinką bei perkant būtiną medicininę (slaugos) įrangą, šį nurodymą pagrindžiant teisės aktų reikalavimais, siekiant išvengti universalus dizaino principo taikymo neapibrėžtumo“**, „Svarbu, jog patys architektai imtųsi lyderystės, taikydami universalus dizaino principus projektavime, lanksčiai, atsižvelgdami į neįgalaus asmens individualią situaciją. Asociacijos ar sąjungos, vykdančias architektų ar inžinierių kvalifikacijos kėlimą, privalo būti įpareigos rengiamose mokymo ir kvalifikacijos kėlimo programose numatyti universalus dizaino principų pateikimą bei jiems taikyti reikalingų kompetencijų kėlimą.“

11. Pareiškėjas 2022-01-05 papildomai informavo Seimo kontrolierę apie jo skunde iškeltų problemų sprendimo eigą, t. y. **sudarytą susitarimą dėl Projekto A laidos sprendinių balkonų nestiklinimo, balkono išorinės sienos šiltinimo klausimais** (Projekto administratoriaus atstovas 2021-09-28 el. laišku pateikė Pareiškėjui Projekto A laidos brėžinius).

Tyrimui reikšmingi tarptautiniai dokumentai, Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai

12. Tarptautiniai teisės aktai – *Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencijos* (2010-05-27 ratifikuotos Lietuvos Respublikos įstatymu dėl Jungtinių Tautų Neįgaliųjų teisių konvencijos ir jos Fakultatyvaus protokolo ratifikavimo; Konvencija):

- 2 *straipsnis* – „Šioje Konvencijoje: [...] *diskriminacija dėl neįgalumo* – bet koks išskyrimas, atstūmimas ar apribojimas dėl neįgalumo, kuriais siekiama pabloginti ar paneigti arba dėl kurių pabloginamas ar paneigiamas visų žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių pripažinimas, įgyvendinimas ar naudojimas jomis lygiai su kitais asmenimis politinėje, ekonominėje, socialinėje, kultūrinėje, pilietinėje ar bet kurioje kitoje srityje. Tokia diskriminacija apima visų formų diskriminaciją, įskaitant atsisakymą tinkamai pritaikyti sąlygas; tinkamas sąlygų pritaikymas – būtini ir tinkami pakeitimai ir pritaikymas, dėl kurių nepatiriama neproporcinga ar nepagrįsta našta ir kurių reikia konkrečiu atveju siekiant užtikrinti neįgaliesiems galimybę naudotis visomis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis lygiai su kitais asmenimis ar galimybę įgyvendinti šias teises ir laisves; [...]“;

- 3 *straipsnis* – „Šios Konvencijos principai: a) pagarbos asmens prigimtiniam orumui, savarankiškumui, įskaitant laisvę rinktis, ir nepriklausomumui; b) nediskriminavimo; c) visapusiško ir veiksmingo dalyvavimo ir įtraukimo į visuomenę; d) pagarbos neįgalių asmenų skirtumams ir jų, kaip žmonių įvairovės ir žmonijos dalies, pripažinimo; e) lygių galimybių; f) prieinamumo [...]“;

- 4 *straipsnis* – „1. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, įsipareigoja užtikrinti ir skatinti visapusišką visų neįgaliųjų visų žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių įgyvendinimą be jokios diskriminacijos dėl neįgalumo. Šiuo tikslu valstybės, šios Konvencijos Šalys, įsipareigoja: a) imtis visų įstatymų leidybos, administracinių ir kitokių priemonių, kad būtų įgyvendintos šios Konvencijos pripažintos teisės; b) imtis visų atitinkamų priemonių, įskaitant įstatymų leidybos priemones, kad būtų pakeisti ar panaikinti galiojantys įstatymai, kiti teisės aktai, papročiai ir praktika, diskriminuojantys neįgaliuosius; c) atsižvelgti į neįgaliųjų žmogaus teisių apsaugą ir skatinimą visose politikos srityse ir programose; d) nesiimti jokių veiksmų ar praktikos, kurie būtų nesuderinami su šia Konvencija, ir užtikrinti, kad valstybės valdžios institucijos ir įstaigos veiktų pagal šios Konvencijos nuostatas; e) imtis visų atitinkamų priemonių, skirtų pašalinti bet kokio asmens, organizacijos ar privačių įmonių taikomą diskriminaciją dėl neįgalumo; [...]“;

- 5 *straipsnis* – „1. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, pripažįsta, kad prieš įstatymą visi asmenys yra lygūs ir lygūs pagal įstatymą, taip pat turi teisę į lygiavertę įstatymo apsaugą ir teisę vienodai naudotis įstatymo teikiamomis galimybėmis be jokio diskriminavimo. 2. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, draudžia bet kokią diskriminaciją dėl neįgalumo ir garantuoja neįgaliesiems vienodą ir veiksmingą teisinę apsaugą nuo diskriminavimo dėl bet kokios priežasties. 3. Siekdamas skatinti lygybę ir pašalinti diskriminaciją, valstybės, šios Konvencijos Šalys, imasi visų atitinkamų veiksmų, kad užtikrintų tinkamą sąlygų pritaikymą. 4. Konkretios priemonės, kurių reikia, kad būtų paspartinta ar pasiekta faktinė neįgaliųjų lygybė, pagal šios Konvencijos nuostatas nelaikomos diskriminacija“;

- 9 *straipsnis* – „1. Valstybės, šios Konvencijos Šalys, siekdamas, kad neįgalieji galėtų gyventi savarankiškai ir visapusiškai dalyvauti visose gyvenimo srityse, imasi atitinkamų priemonių, kad užtikrintų neįgaliesiems lygiai su kitais asmenimis fizinės aplinkos, [...] taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumą tiek miesto, tiek kaimo vietovėse. Šios priemonės, kurios apima prieinamumo kliūčių ir trukdžių nustatymą ir pašalinimą, *inter alia* taikomos: a) pastatams [...] ir kitokiems vidaus ir lauko objektams, įskaitant [...] būstą [...]“.

13. Įstatymai

13.1. *Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo:*

- 11 *straipsnis* – „1. Reikalavimai dėl neįgaliesiems fiziškai tinkamos aplinkos visose gyvenimo srityse įgyvendinami atliekant teritorijų planavimą ir statinių projektavimą bei viešosios paskirties pastatų, būsto ir jo aplinkos [...] neįgaliųjų specialiesiems poreikiams. 2. Už aplinkos pritaikymo neįgaliųjų specialiesiems poreikiams statybos normatyvinių techninių dokumentų parengimą ir jų įgyvendinimo priežiūrą atsako Aplinkos ministerija. 3. Už objektų pritaikymą neįgaliųjų specialiesiems poreikiams atsako savivaldybių institucijos ir šio straipsnio 1 dalyje nurodytų objektų savininkai bei naudotojai. Sprendimą pritaikyti daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektus neįgaliųjų specialiesiems poreikiams priima butų ir kitų patalpų savininkai CK nustatyta tvarka. Jeigu butų ir kitų patalpų savininkų susirinkime priimamas sprendimas nepritaikyti daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų neįgaliųjų specialiesiems poreikiams, sprendimą, ar pritaikyti daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektus neįgaliųjų specialiesiems poreikiams, kai toks pritaikymas finansuojamas ne iš bendrojo naudojimo objektų savininkų lėšų, priima savivaldybės vykdomoji institucija, gavusi buto ir kitų patalpų savininko prašymą dėl būsto pritaikymo neįgaliajam, vadovaudamasi socialinės apsaugos ir darbo ministro nustatyta būsto pritaikymo neįgaliesiems tvarka. [...]“;

- 16 *straipsnis* – „2. Neįgaliųjų socialinės integracijos politiką formuoja ir įgyvendina: [...] 2) Socialinės apsaugos ir darbo ministerija formuoja neįgaliųjų socialinės integracijos politiką, dalyvauja rengiant Nacionalinį pažangos planą dėl nacionalinės neįgaliųjų integracijos politikos strateginių tikslų ir (arba) pažangos uždavinių nustatymo, rengia nacionalines plėtros programas, kuriose suplanuoja pažangos uždavinių įgyvendinimo priemones, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jų įgyvendinimą; 3) ministerijos pagal kompetenciją dalyvauja formuojant neįgaliųjų

socialinės integracijos politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą; 4) Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Neįgaliųjų reikalų departamentas), įtraukdamas neįgaliųjų asociacijas, pagal kompetenciją organizuoja neįgaliųjų socialinės integracijos politikos įgyvendinimą ir koordinuoja neįgaliųjų socialinės integracijos politikos įgyvendinimo priemonių ir projektų įgyvendinimą, organizuoja neįgaliųjų socialinės integracijos veiklos rezultatų stebėseną, dalyvauja rengiant Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos įgyvendinimo stebėsenos ataskaitas; [...] 6) savivaldybės vykdo neįgaliųjų socialinės integracijos, neįgaliųjų specialiųjų poreikių tenkinimo vertinant asmens savarankiškumą kasdienėje veikloje ir teikiant asmeninę pagalbą, bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas, sąlygų neįgaliesiems integruotis į bendruomenę sudarymo ir bendradarbiavimo su neįgaliųjų asociacijomis priemonės ir projektus ir planuoja juos savivaldybės planavimo dokumentuose; [...].“

13.2. Vietos savivaldos įstatymo:

- 4 *straipsnis* – „Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra: [...] 6) *savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo*. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus; [...] 10) *veiklos skaidrumo*. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla turi būti aiški ir suprantama savivaldybės gyventojams, kurie tuo domisi, jiems sudaromos sąlygos gauti paaiškinimus, kas ir kodėl daroma; [...].“;

- 6 *straipsnis* – viena iš savivaldybių savarankiškų funkcijų yra: „20) specialiųjų architektūros reikalavimų nustatymas ir statybą leidžiančių dokumentų išdavimas įstatymų nustatyta tvarka.“

13.3. Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymo:

- 3 *straipsnis* – „4. Vyriausybės patvirtintos Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos įgyvendinimą administruoja Vyriausybės įsteigta viešoji įstaiga Būsto energijos taupymo agentūra (toliau – Agentūra), kurios veikla finansuojama valstybės biudžeto lėšomis. Agentūra atlieka šias funkcijas: 1) vertina savivaldybių programų atitiktį Vyriausybės patvirtintai Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programai; 2) vertina investicijų planus ir vykdo atnaujinimo projektų įgyvendinimo priežiūrą Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka; 3) administruoja ir teikia šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytą valstybės paramą (išskyrus lengvatinių kreditų teikimą ir kredito bei palūkanų apmokėjimą už nepasiturinčius gyventojus); [...] 6) konsultuoja daugiabučio namo atnaujinimo proceso dalyvius (daugiabučio namo butų ir kitų patalpų savininkus, bendrojo naudojimo objektų valdytojus, savivaldybes ir savivaldybių programų įgyvendinimo administratorius) atnaujinimo ir valstybės paramos teikimo klausimais, organizuoja ir vykdo visuomenės informavimą, švietimą ir mokymą; 7) organizuoja ir vykdo Vyriausybės patvirtintos Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programos įgyvendinimo stebėseną“;

- 5 *straipsnis* – „1. Sprendimą dėl atnaujinimo projekto įgyvendinimo pagal Vyriausybės patvirtintą Daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) programą ar ją atitinkančias savivaldybių programas ir investicijų plano patvirtinimo, lėšų skolinimosi atnaujinimo projekto daliai (techniniam darbo projektui) parengti, įskaitant atnaujinimo projekto vykdymo priežiūrą ir atnaujinimo projekto ekspertizės, kai ji privaloma pagal Statybos įstatymą, atlikimą, ir (ar) įgyvendinti (rangos darbams atlikti) ir kreditavimo sutarties sąlygų butų ir kitų patalpų savininkai priima balsų dauguma CK 4.85 straipsnyje nustatyta sprendimų priėmimo tvarka. Butų ir kitų patalpų savininkų sprendimo dėl daugiabučio namo atnaujinimo protokolo pavyzdinę formą nustato Vyriausybės įgaliota institucija. 2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyto sprendimo dėl daugiabučio namo atnaujinimo įgyvendinimą, vadovaudamasis butų ir kitų patalpų savininkų patvirtintu investicijų planu, organizuoja projekto administratorius, atlikdamas Statybos įstatyme nurodytas statytojo (užsakovo) pareigas. Kai butų ir kitų patalpų savininkų sprendimu statytojo (užsakovo) ir

kitos su projekto įgyvendinimu susijusios pareigos pavedamos asmeniui, teikiančiam projekto įgyvendinimo administravimo paslaugas, arba savivaldybės programos įgyvendinimo administratoriui, sudaroma pavedimo sutartis. Pavedimo sutartį pagal butų ir kitų patalpų savininkų sprendime nustatytas sąlygas sudaro ir jos vykdymą kontroliuoja bendrojo naudojimo objektų valdytojas. Pavedimo sutarties pavyzdinę formą nustato Vyriausybės įgaliota institucija. [...]“;

- 6 *straipsnis* – „1. Daugiabučio namo atnaujinimo projektai turi atitikti teisingumo, protingumo, sąžiningumo kriterijus. [...]“

13.4. *Statybos įstatymo:*

13.4.1. redakcija, galiojusi iki 2021-05-20:

- 2 *straipsnis* – „109. *Universalus dizainas* – gaminių ir aplinkos forma, kai jais be specialaus pritaikymo gali naudotis vaikai, suaugę, vyrai, moterys, senyvo amžiaus, neįgalieji, įvairių tautybių ir kitų grupių žmonės. [...]“;

- 5 *straipsnis* – „1. Statinio architektūra turi būti tokia, kad: [...] 6) statiniai atitiktų universalaus dizaino reikalavimus, nustatomus normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose, normatyviniuose statinio saugos ir paskirties dokumentuose. [...]“;

13.4.2. redakcija, galiojusi nuo 2021-05-20:

- 6 *straipsnis* – „3. Jeigu pastatuose ir inžineriniuose statiniuose statybos darbai vykdomi pagal statybos, rekonstravimo, pastato atnaujinimo (modernizavimo), kapitalinio remonto [...] statiniuose, kurių sąrašą tvirtina Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, arba keičiama statinių paskirtis į šiame sąrašė nurodytą paskirtį, tokius pastatus ir inžinerinius statinius būtina pritaikyti specialiesiems neįgaliųjų poreikiams, vadovaujantis normatyvinių statybos techninių dokumentų reikalavimais [...]“

- 34 *straipsnis* – „1. Ypatingojo statinio, statinio, vadovaujantis šio įstatymo 6 straipsnio 3 dalimi, nurodyto Vyriausybės ar jos įgalios institucijos statinių, kurie turi būti pritaikomi specialiesiems neįgaliųjų poreikiams, sąrašė [...] projektų ekspertizė privaloma. [...]. 2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų statinių projektų ekspertizė atliekama dėl naujų statinių statybos, statinių rekonstravimo, kapitalinio remonto projektų [...]. 3. Statinio ekspertizė atliekama viešojo administravimo subjektų, pagal kompetenciją atliekančių statybos valstybinę priežiūrą arba statinių naudojimo priežiūrą, iniciatyva, kai: [...] 2) gautas statytojo (užsakovo) ar statinio naudotojo skundas arba yra prielaidų, kad statinys neatitinka esminių statinių reikalavimų, nustatytų Reglamente (ES) Nr. 305/2011. 4. Statinio projekto ekspertizės, statinio ekspertizės rūšis ir atlikimo tvarką nustato aplinkos ministras [...]. 5. Statinio projekto ar statinio ekspertizės išlaidas apmoka statytojas (užsakovas) arba statinio naudotojas, išskyrus atvejus, kai statinio projekto ar statinio ekspertizės atliekamos viešojo administravimo subjekto, atliekančio statybos valstybinę priežiūrą, užsakymu“;

- 52¹ *straipsnis* – „Su statyba susijusį viešąjį interesą sudaro: [...] 7) aplinkos prieinamumas, įskaitant aplinkos atitiktį specialiesiems neįgaliųjų poreikiams; [...] 9) kiti visuomenės ar jos dalies arba valstybės interesai.“

13.5. *Civilinio kodekso (CK):*

- 4.83 *straipsnis* – „3. Butų ir kitų patalpų savininkai (naudotojai) bendrojo naudojimo objektus privalo valdyti, tinkamai prižiūrėti, remontuoti ar kitaip tvarkyti. Daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektams valdyti butų ir kitų patalpų savininkai steigia butų ir kitų patalpų savininkų bendriją arba sudaro jungtinės veiklos sutartį [...]“;

- 4.85 *straipsnis* – „1. Sprendimai dėl bendrojo naudojimo objektų valdymo ir naudojimo, taip pat dėl naujų bendrojo naudojimo objektų sukūrimo ir disponavimo jais klausimų, priimami butų ir kitų patalpų savininkų balsų dauguma, jeigu įstatymuose nenustatyta kitaip. [...] 9. Buto ar kitos patalpos savininko teisei apskūsti šiame straipsnyje nustatyta tvarka priimtus butų ir kitų patalpų savininkų sprendimus taikomas 6 mėnesių ieškinio senaties terminas.“

13.6. *Viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama – VAĮ):*

- *3 straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...]“;

- *11 straipsnis* – „1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles. 2. Prašymas ar skundas gali būti pateiktas per E. pristatymo sistemą, kitomis elektroninių ryšių priemonėmis, [...]. 3. Prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu: 1) nėra galimybės prašymą ar skundą teikiantį asmenį identifikuoti arba patikrinti prašymo ar skundo autentiškumą; [...] 6) prašymas ar skundas viešojo administravimo subjektui pateiktas ne pagal kompetenciją. 4. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų būti perduotas nagrinėti pagal kompetenciją prašymas ar skundas, viešojo administravimo subjektas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui, paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis.“

13.7. *Seimo kontrolierių įstatymo* (toliau vadinama – SKĮ) *22 straipsnis* – „3. Skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, taip pat kitais šio įstatymo nustatytais atvejais.“

14. Kiti teisės aktai

14.1. *Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintų Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių:*

14.1.1. redakcija, galiojusi iki 2021-12-07:

- 19 punktas – „Prašymas raštu, atsiųstas institucijai elektroninėmis priemonėmis, turi būti pasirašytas kvalifikuotu elektroniniu parašu arba suformuotas elektroninėmis priemonėmis, kurios leidžia užtikrinti teksto vientisumą ir nepakeičiamumą“;

- 21 *punktas* – „Jeigu institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo nenusprendžia kitaip, prašymai raštu, neatitinkantys Taisyklių 19 punkto reikalavimų, tačiau į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, institucijoje neregistruojami, o atsakymams į tokius prašymus *mutatis mutandis* taikoma Taisyklių 7 punkte nustatyta tvarka“;

- 22 *punktas* – „Jeigu institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo nenusprendžia kitaip, institucijos valstybės tarnautojas, jam institucijos suteiktu elektroninio pašto adresu gavęs prašymą ar skundą, **turi tą pačią darbo dieną persiųsti jį oficialiu institucijos elektroninio pašto adresu arba vieno langelio asmenų aptarnavimo padalinio elektroninio pašto adresu, išskyrus atvejus, kai į prašymą pagal kompetenciją gali atsakyti tą pačią darbo dieną jį perskaitęs**“;

14.1.2. redakcija, galiojanti nuo 2021-12-07:

- „5. Taisyklėse vartojama formuluotė „elektroninių ryšių priemonės“ apima ir institucijos pasirinktas ir jos viešajai komunikacijai arba asmenų aptarnavimui naudojamas informacines technologijas. [...]“;

- „16. Prašymus ir skundus galima pateikti Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nurodytais būdais“;

- „18. Prašymai ar skundai, pateikti žodžiu, į kuriuos galima atsakyti arba kuriais galima išspręsti asmeniui rūpimus klausimus iš karto arba ne vėliau kaip artimiausią institucijos darbo dieną, nepažeidžiant asmenų ar institucijos interesų, institucijoje gali būti neregistruojami, jeigu institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo nenustato kitaip. Asmenys, kurie kreipiasi su tokiais prašymais ar skundais, nepažeidžiant asmenų ar institucijos interesų, prašymą ar skundą priimančio institucijos darbuotojo sprendimu gali būti neidentifikuojami, jeigu institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo nenustato kitaip. Į tokius prašymus ar skundus turi būti atsakoma iš karto arba ne vėliau kaip artimiausią institucijos darbo dieną. Jeigu į žodžiu pateiktą prašymą ar skundą negalima atsakyti iš karto arba ne vėliau kaip artimiausią institucijos darbo dieną, asmeniui turi būti sudaroma galimybė išdėstyti prašymą ar skundą raštu arba, jeigu institucija sudaro galimybę, priimti prašymą ar skundą žodžiu, užfiksuoti ir saugoti jo turinį panaudojant garso ar garso ir vaizdo nuotolinio perdavimo ir įrašymo priemones“;

- „23. Prašyme ar skunde turi būti: 23.1. fizinio asmens vardas, pavardė ir (ar) kita įstatymuose ar jų pagrindu priimtuose teisės aktuose nustatyta informacija, būtina siekiant asmenį identifikuoti arba patikrinti prašymo ar skundo autentiškumą, išskyrus Taisyklių 18 punkte nurodytą atvejį; [...] 23.3. kontaktinė informacija ryšiui su asmeniu palaikyti – telefono numeris, elektroninio pašto adresas, adresas arba prireikus kitų elektroninių ryšių priemonių nuorodos ar (ir) numeriai“;

- „24. Prašymas ir skundas raštu turi būti: [...] 24.2. parašytas įskaitomai; 24.3. konkretus ir suprantamas; [...] 24.5. [...] **arba suformuotas tokiu būdu**, kuris leidžia prašymą ar skundą teikiantį asmenį identifikuoti arba patikrinti prašymo ar skundo autentiškumą“;

- „27. Asmuo prašymą ar skundą gali teikti naudodamas tik tokias elektroninių ryšių priemones, kurias naudoja institucija. [...]“;

- „28. Institucijos darbuotojas, jam institucijos suteiktu elektroninio pašto adresu ar kitomis institucijos naudojamomis elektroninių ryšių priemonėmis gavęs prašymą ar skundą, turi ne vėliau kaip artimiausią savo darbo dieną persiųsti jį institucijos administracijos padaliniiui, vykdančiam dokumentų registravimo funkcijas, išskyrus atvejus, kai į prašymą ar skundą pagal kompetenciją galima atsakyti Taisyklių 18 punkte nustatytais terminais“;

- „29. Prašymai ir skundai gali būti nenagrinėjami Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytais atvejais, taip pat kituose įstatymuose nustatytais pagrindais“;

- „30. Prašymai ir skundai, išskyrus Taisyklių 18 punkte nurodytus prašymus ar skundus, tvarkomi ir apskaitomi atitinkamame institucijos dokumentų registre, laikantis Lietuvos vyriausiojo archyvaro priimtų teisės aktų, reglamentuojančių dokumentų valdymą, reikalavimų“;

- „44. Atsakymas į prašymą ar skundą, siunčiamas naudojant elektroninių ryšių priemones, turi būti pasirašytas institucijos vadovo arba jo įgalioto asmens kvalifikuotu elektroniniu parašu arba suformuotas naudojant tokias informacines technologijas, kurios leidžia užtikrinti teksto vientisumą ir nepakeičiamumą, išskyrus atvejus, kai pagal Taisyklių 18 punktą į prašymus ar skundus atsakoma iš karto arba ne vėliau kaip artimiausią institucijos darbo dieną – šiais atvejais institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens sprendimu atsakoma iš institucijos darbuotojo jam institucijos suteikto elektroninio pašto“;

14.2. *aplinkos ministro 2019-11-04 įsakymu Nr. DI-653 patvirtinto statybos techninio reglamento STR 2.03.01:2019 „Statinių prieinamumas“ (Reglamentas):*

- 1 punktas – „Reglamentas nustato reikalavimus rengiant statinių, nurodytų Reglamento 1 priede, statybos, rekonstravimo, pastato atnaujinimo (modernizavimo), kapitalinio remonto, supaprastintą statybos, supaprastintą rekonstravimo projektus [...]. Atnaujinant (modernizuojant), rekonstruojant ar remontuojant reglamento 1 priede nurodytus statinius, reglamento nuostatos taikomos tik atnaujinimo (modernizavimo), rekonstravimo ar remonto metu pertvarkomoms statinio dalims [...]. Sprendimas pritaikyti daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektus neįgaliųjų

specialiesiems poreikiams priimamas Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo [...] 11 straipsnio 3 dalies nustatyta tvarka“;

- 1 priedas „Statinių, kurie turi būti pritaikomi specialiesiems neįgaliųjų poreikiams, sąrašas“ – „1. Gyvenamieji pastatai: 1.1. gyvenamosios paskirties (trijų ir daugiau butų (daugiabučiai) pastatai (namai); [...]“;

14.3. iki 2020-01-01 galiojusio, aplinkos ministro 201-06-14 įsakymu Nr. 317 patvirtinto, statybos techninio reglamento STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ (STR 2.03.01:2001) 94 punktą – „Bute ŽN turi būti pritaikytos visos gyvenamosios ir pagalbinės patalpos (kambariai, virtuvės, sandėliukai, balkonai, terasos, lodžijos ir kt.) [...]“;

14.4. aplinkos ministro 2016-11-07 įsakymu Nr. D1-738 patvirtinto Statybos techninio reglamento STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ (STR 1.04.04:2017) 45 straipsnis: „Kai po statybą leidžiančio dokumento išdavimo keičiami neesminiai statinio projekto sprendiniai [...] ir parengti darbo projekto sprendinių keitimai, papildymai ar taisymai neatitinka techninio projekto sprendinių, techninis projektas turi būti pakeistas (parengiant naujos laidos projekto sprendinių dokumentą (-us)) iki statybos užbaigimo procedūrų (prašymo išduoti statybos užbaigimo aktą pateikimo ar deklaracijos apie statybos užbaigimą surašymo) pradžios.“

Tyrimo išvados

15. Apibendrinus Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes, konstatuotina, kad Pareiškėjas skundžiasi Savivaldybės pareigūnų veikla, nes, jo nuomone, pareigūnai Renovacijos klausimais, vietoje reikalų sprendimo iš esmės, Konvencijos reikalavimų įgyvendinimo, laikosi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisako spręsti jų kompetencijai priklausančius klausimus, vilkina priimti sprendimus arba atlikti savo pareigas – atsižvelgti į Pareiškėjo individualius poreikius dėl turimos negalios (Renovacijos Projekte neatsižvelgta į judėjimo negalią turinčio asmens individualius poreikius, pabloginamos jo gyvenimo sąlygos: balkono stiklinimu apribojamas matymo laukas, taip pat, Pareiškėjo nuomone, „nepasieksiu rankenos, o atidarytas langas trukdys judėti“, balkono šiltinimu apribojamas balkono plotas, taip sumažinama galimybė „Manevruoti su vežimėliu“ balkone ir pan.).

16. Vadovaujantis / remiantis / atsižvelgus į:

16.1. Konvencija (pažymos 12 punktas):

- valstybės institucijos turi nesiimti jokių veiksmų ar praktikos, kurie būtų nesuderinami su Konvencija, ir užtikrinti, kad valstybės institucijos veiktų pagal šios Konvencijos nuostatas, imtūsi visų atitinkamų priemonių, skirtų pašalinti bet kokią taikomą diskriminaciją dėl neįgalumo;

- turi būti užtikrintas visų neįgaliųjų visapusiškas ir lygiateisis naudojimas visomis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis (pagarbos asmens prigimtiniam orumui, savarankiškumui, nepriklausomumui; nediskriminavimo; pagarbos neįgalių asmenų skirtumams ir jų, kaip žmonių įvairovės ir žmonijos dalies, pripažinimo; lygių galimybių; prieinamumo principų įgyvendinimas), asmuo dėl neįgalumo negali būti atstumiamas ar apribojamas socialinėje ar bet kurioje kitoje srityje (įskaitant tinkamą gyvenimo sąlygų pritaikymą);

- turi būti imamasi atitinkamų priemonių, kurios užtikrintų neįgaliesiems lygiai su kitais asmenimis fizinės aplinkos prieinamumą (t. y., aplinkos, pastatų, būsto prieinamumo kliūčių ir trukdžių nustatymą ir pašalinimą);

16.2. Vietos savivaldos įstatymu (pažymos 13.2 punktas), Neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymu (pažymos 13.1 punktas), Valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymu (pažymos 13.3 punktas), Statybos įstatymu (pažymos 13.4 punktas), CK (pažymos 13.5 punktas), Reglamentu (pažymos 14.2 punktas), STR 1.04.04:2017 (pažymos 14.4 punktas) ir STR 2.03.01:2001 (pažymos 14.3 punktas):

- reikalavimai dėl neįgaliesiems fiziškai tinkamos aplinkos visose gyvenimo srityse įgyvendinami atliekant statinių projektavimą, būsto ir jo aplinkos pritaikymą neįgaliųjų specialiesiems poreikiams (šiuo atveju – rengiant Projektą arba jo pakeitimus). Už objektų pritaikymą neįgaliųjų specialiesiems poreikiams atsako savivaldybių institucijos ir objektų savininkai bei naudotojai. Sprendimą pritaikyti daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektus neįgaliųjų specialiesiems poreikiams priima butų ir kitų patalpų savininkai CK nustatyta tvarka;

- sprendimą dėl Renovacijos Projekto įgyvendinimo butų ir kitų patalpų savininkai priima balsų dauguma CK 4.85 straipsnyje nustatyta sprendimų priėmimo tvarka. Sprendimo dėl Namų Renovacijos įgyvendinimą, remdamasis butų ir kitų patalpų savininkų patvirtintu investicijų planu, organizuoja Projekto administratorius, atlikdamas Statybos įstatyme nurodytas statytojo (užsakovo) pareigas. Kai butų ir kitų patalpų savininkų sprendimu statytojo (užsakovo) ir kitos su projekto įgyvendinimu susijusios pareigos pavedamos asmeniui, teikiančiam projekto įgyvendinimo administravimo paslaugas, sudaroma pavedimo sutartis. Pavedimo sutartį pagal butų ir kitų patalpų savininkų sprendime nustatytas sąlygas sudaro ir jos vykdymą kontroliuoja bendrojo naudojimo objektų valdytojas (šiuo atveju – JVS);

- su statyba susijusį viešąjį interesą sudaro ir aplinkos prieinamumas, aplinkos atitiktis specialiesiems neįgaliųjų poreikiams. Statinio (Namų) architektūra turi būti tokia, kad Namai atitiktų universalios dizaino reikalavimus, nustatomus normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose, normatyviniuose statinio saugos ir paskirties dokumentuose (t. y., gaminių ir aplinkos forma turi būti tokia, kad jais be specialaus pritaikymo galėtų naudotis vaikai, suaugę, neįgalieji ir kitų grupių žmonės). Neįgaliųjų poreikiams daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose turėjo būti pritaikytos visos gyvenamosios ir pagalbinės patalpos (balkonai, terasos, lodžijos ir kt.)“;

- Pareiškėjo skunde Seimo kontrolierei nurodytos problemos dėl Projekto sprendinių, pabloginančių jo gyvenimo sąlygas ir prieinamumą (balkono stiklinimas, balkono išorinės sienos šiltinimas ir kt.), turėjo būti sprendžiamos pakeitus Projekto sprendinius, parengus naują Projekto laidą ir nustatyta tvarka jį suderinus (Pareiškėjas butą įsigijo jau po Projekto suderinimo; pažymos 6.6 ir 6.7 punktai);

- Savivaldybė turi pareigą išduoti statybą leidžiančius dokumentus, tačiau Savivaldybė nėra įgaliota vykdyti sutartiniais teisiniais santykiais grįstos veiklos (šiuo atveju – Projekto administratoriaus veiklos) kontrolės;

16.3. Seimo kontrolierių įstatymu (pažymos 13.7 punktas) – skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia.

17. Išanalizavus šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 1–11 punktai), konstatuotina:

17.1. nagrinėjamu atveju Savivaldybės pareigūnų veiksmai (neveikimas) neturėjo įtakos Pareiškėjo skunde keliamų problemų sprendimui, nes šiuo atveju Savivaldybė nedalyvavo Renovacijos procese (Projekte, jo administravime ar priežiūroje, Savivaldybė tik išdavė leidimą Renovacijai, Inspekcija, atlikusi statybos valstybinę priežiūrą, nustatė, kad „statybą leidžiantis dokumentas išduotas teisėtai“; pažymos 6.2, 7.2 ir 7.4 punktai);

17.2. manytina, kad Projekte nebuvo tinkamai įgyvendinti Konvencijos principai, reikalavimai dėl būsto prieinamumo, tinkamų sąlygų pritaikymo, universalios dizaino principo reikalavimai, nebuvo atsižvelgta į Pareiškėjo individualius poreikius;

17.3. šio tyrimo metu:

17.3.1. valstybės ir kitos institucijos ėmėsi Renovacijos proceso priežiūros veiksmų, pvz., Inspekcija patikrino renovuojamą Namą, statybos leidimo išdavimo teisėtumą ir kt. (pažymos 7 punktas), Agentūra patikrino Pareiškėjo skunde nurodytas aplinkybes, teikė rekomendacijas

Projekto administratoriui ir kt. (pažymos 8 punktas), Departamentas kreipėsi į Asociaciją, Asociacija – į Projekto administratorių, projektuotoją, Savivaldybę (pažymos 10.2 punktas) ir pan.;

17.3.2. **Projekto administratorius pateikė Projekto A laidos brėžinius, patvirtintus JVS įgalioto atstovo, kuriuose atsižvelgta į Pareiškėjo pageidavimus ir balkonas jo bute nėra stiklinamas** (pažymos 6.8 punktas);

17.3.3. **Pareiškėjas pritarė Projekto A laidos brėžiniams balkono nestiklinimo, balkono išorinės sienos šiltinimo ir pan. klausimais** (pažymos 11 punktas).

18. Apibendrinus pažymos 17 punkte pateiktas išvadas bei vadovaujantis SKĮ 22 straipsnio 3 dalimi (skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia; pažymos 13.7 punktas), konstatuotina, kad **šio tyrimo metu parengiant ir suderinant Projekto A laidą buvo išspręstos Pareiškėjo skunde Seimo kontrolieriui iškeltos problemos, todėl Pareiškėjo skundo tyrimas nutrauktinas**.

19. Kartu Seimo kontrolierė:

19.1. **pažymi, kad, nepaisant to, jog nutraukiamas šio skundo tyrimas, atkreiptinas Savivaldybės pareigūnų dėmesys į tai, kad:**

19.1.1. vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymu (pažymos 13.2 punktas), VAĮ (pažymos 13.6 punktas), Prašymų nagrinėjimo taisyklėmis (pažymos 14.1.1 papunktis), remiantis teismų praktika (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014-05-28 nutartis administracinėje byloje Nr. A261-610/2014 – „[...] viešojo administravimo subjektas, bet kokiu būdu gavęs informaciją apie galbūt padarytus pažeidimus, pagal savo kompetenciją turi patikrinti tokią informaciją, ją įvertinti ir reaguoti į ją nuostatų bei kitų teisės aktų nustatyta būdu. [...]“; LVAT biuletenis Nr. 30.– „Pažymėtina, kad subsidiarumo principu Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje paprastai yra grindžiamas gautų asmenų prašymų persiuntimas kompetentingai institucijai [...]. numatyta pareiga perduoti pareiškėjo prašymą kompetentingam jį nagrinėti subjektui yra vienas iš gero administravimo principo komponentų [...].“), Savivaldybė, gavusi Pareiškėjo kreipimuisis el. paštu, atsižvelgus į tai, kad pagal el. laiškus galima buvo identifikuoti prašymus teikiantį asmenį – Pareiškėją (patikrinti prašymų autentiškumą, vientisumą), turėjo juos nagrinėti vadovaudamasi VAĮ bei vietos savivaldos principų, kitais teisės aktų reikalavimais, t. y.:

- veikti aiškiai ir suprantamai Pareiškėjui, pagal kompetenciją patikrinti Pareiškėjo 2021-06-22 prašyme nurodytas aplinkybes, pateikti jam paaiškinimus dėl Savivaldybės kompetencijos Pareiškėjo keliamais klausimais;

- Pareiškėjo 2021-06-22 prašymą, gautą Savivaldybės darbuotojų tarnybiniais el. pašto adresais, nustatyta tvarka tą pačią darbo dieną persiųsti oficialiu Savivaldybės elektroninio pašto adresu arba vieno langelio asmenų aptarnavimo padalinio elektroninio pašto adresu, jį registruoti Savivaldybėje (į šį Pareiškėjo prašymą nebuvo atsakyta tą pačią darbo dieną, Savivaldybės darbuotojo atsakymas pateiktas 2021-06-28 el. laišku; pažymos 6.7.1 papunktis);

- atsižvelgus į tai, kad pagal el. laišką galima buvo identifikuoti prašymą teikiantį asmenį – Pareiškėją, užtikrinamas el. laiško teksto vientisumas ir nepakeičiamumas, turėjo išnagrinėti Pareiškėjo 2021-06-22 prašymą pagal jo turinį, pagal savo kompetenciją patikrinti prašyme nurodytą informaciją apie galbūt padarytus pažeidimus, ją įvertinti ir reaguoti į ją teisės aktų nustatyta būdu, pateikti Pareiškėjui VAĮ išsamumo principo reikalavimus atitinkantį atsakymą (aiškų ir argumentuotą, nurodant visas prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis buvo remtasi vertinant prašymo turinį) arba esant teisiniam pagrindui persiųsti jį nagrinėti kitam viešojo administravimo subjektui, apie tai informuojant Pareiškėją;

19.1.2. šiuo atveju **Pareiškėjo 2021-06-22 prašymas labai svarbiu asmeniui su judėjimo negalia bei viešojo intereso klausimais** (su statyba susijusį viešąjį interesą sudaro aplinkos

prieinamumas, įskaitant aplinkos atitiktį specialiesiems neįgaliųjų poreikiams; pažymos 13.4 punktas) **nebuvo išnagrinėtas VAI ir Prašymų nagrinėjimo taisyklėse nustatyta tvarka**, nepagrįstai Pareiškėjui nebuvo paaiškinta Savivaldybės kompetencija Renovacijos vykdymo priežiūros klausimais, prašymas nepersiųstas nagrinėti kompetentingoms viešojo administravimo institucijoms, į prašymą nepateiktas oficialus ir išsamus Savivaldybės atsakymas, Pareiškėjui buvo pateikta klaidinanti informacija, kad balkono negalima nestiklinti (pažymos 6.7.2 papunktis), taip pat šis prašymas nepagrįstai nebuvo registruotas Savivaldybėje;

19.2. atkreipia **SADM, Departamento pareigūnų ir Asociacijos dėmesį, kad, pagal šio tyrimo metu gautus duomenis**, Departamento 2021-08-30 gautame Asociacijos rašte nurodyta, kad Projektas „buvo parengtas, Pareiškėjui dar negyvenant Name“, „**Projektas nebuvo patalpintas informacinėje sistemoje Infostatyba, dėl šios priežasties Asociacija negalėjo įvertinti Projekto ir pateikti pastabų dėl Projekto sprendinių atitikimo prieinamo reikalavimams**“ (pažymos 10.2 punktas), tačiau galimai nepateikta informacija, kurią Seimo kontrolieri pateikė Inspekcija, kad Asociacija „tikrino projektą statybą leidžiančio dokumento išdavimo procese ir Projektui pritarė (Infostatyba užregistruota 2020-06-11 paraiška tikrinti Projektą ir **2020-06-26 pateiktas Projekto tikrinimo rezultatas Nr. CPR-200626-60889, kuriuo pritarė Projektui**)“, nors Pareiškėjas tuo metu jau gyveno Name, o **Projekto A laida dar nebuvo parengta** (Projekto administratoriaus atstovas 2021-09-28 el. laišku pateikė Pareiškėjui Projekto A laidos brėžinius; pažymos 7.6 punktas ir 11 punktas).

Šio tyrimo metu nei SADM, nei Departamentas neinformavo Seimo kontrolierės, kokių priemonių ėmėsi, kad ateityje situacija dėl žmonių su negalia svarbių statinių projektų nepaskelbimo informacinėje sistemoje Infostatyba nesikartotų, kad Asociacija tinkamai vykdytų jai pavestas funkcijas ir nepritarėtų statybos, renovacijos projektams, jeigu jų sprendimais pažeidžiamos Konvencijos, įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos, asmenų su judėjimo negalia teisės ir teisėti interesai dėl aplinkos pritaikymo;

19.3. atkreipia **Aplinkos ministerijos dėmesį:**

19.3.1. į šio tyrimo metu Seimo kontrolieri Departamento pateiktą nuomonę **dėl teisinio Konvencijos nuostatų įgyvendinimo reglamentavimo trūkumo, spragu** – „Šiuo metu Statybos įstatyme yra įtvirtintas universalus dizaino apibrėžimas ir reikalavimas, kad statiniai atitiktų universalus dizaino reikalavimus, nustatomus normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose, normatyviniuose statinio saugos ir paskirties dokumentuose. Tačiau šie minėti reikalavimai nėra nustatyti normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose, normatyviniuose statinio saugos ir paskirties dokumentuose, todėl siūlytina, teisiškai įtvirtinti Universalus dizaino principų gaires, kad būtų išvengta neapibrėžtumų universalus dizaino principų taikyme“, „Plačiau taikyti universalus dizaino principą, pritaikant (statant, rekonstruojant, renovuojant, atnaujinant ir pan.) statinius ir fizinę aplinką bei perkant būtiną medicininę (slaugos) įrangą, šį nurodymą pagrindžiant teisės aktų reikalavimais, siekiant išvengti universalus dizaino principo taikymo neapibrėžtumo“, „Svarbu, jog patys architektai imtųsi lyderystės, taikydami universalus dizaino principus projektavime, lanksčiai, atsižvelgdami į neįgalus asmens individualią situaciją. Asociacijos ar sąjungos, vykdančias architektų ar inžinierių kvalifikacijos kėlimą, privalo būti įpareigos rengiamose mokymo ir kvalifikacijos kėlimo programose numatyti universalus dizaino principų pateikimą bei jiems taikyti reikalingų kompetencijų kėlimą“ (pažymos 10.4 punktas).

Atsižvelgiant į tai, kad:

- „vienas esminių Konstitucijoje įtvirtinto teisinės valstybės principo elementų yra teisinis tikrumas ir teisinis aiškumas; teisinio tikrumo ir teisinio aiškumo imperatyvas suponuoja tam tikrus privalomus reikalavimus teisiniui reguliavimui: jis privalo būti aiškus ir darnus“ (Konstitucinio Teismo 2009-06-22 nutarimas);

- „neatsiejami teisinės valstybės principo elementai yra teisėtų lūkesčių apsauga, teisinis tikrumas ir teisinis saugumas. Konstituciniai teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo, teisinio saugumo principai suponuoja valstybės pareigą užtikrinti teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą,

apsaugoti asmenų teises, gerbti teisėtus interesus ir teisėtus lūkesčius“ (Konstitucinio Teismo 2001-07-12, 2010-04-20 sprendimas ir kt.);

- „oficialus viešas viso teisės akto paskelbimas nėra savitikslis dalykas – tai reikalinga, kad teisės subjektai žinotų, koks yra atitinkamas teisės aktas, galėtų susipažinti su visu teisės aktu ir jį vykdyti; oficialaus viešo viso teisės akto paskelbimo paskirtis ir prasmė yra ta, kad jis tampa prieinamas teisės subjektams ir yra pašalinamos bet kokios abejonės dėl jo turinio autentiškumo“ (Konstitucinio Teismo 2007-06-27 nutarimas);

- „vidinė teisės sistemos darna, kurią suponuoja konstitucinis teisinės valstybės principas, yra *inter alia* susijusi su teisės spragomis, t. y. teisinio reguliavimo trūkumu, *inter alia* legislatyvine omisija. [...] teisės spragų (neiškiriant nė legislatyvinės omisijos) pašalinimas yra atitinkamo (kompetentingo) teisėkūros subjekto kompetencijos dalykas. [...] galutinai pašalinti teisės spragas galima tik teisę kuriančioms institucijoms išleidus atitinkamus teisės aktus“ (Konstitucinio Teismo 2011-07-07 nutarimas),

Aplinkos ministerijai siūlytina apsvarstyti Departamento pateiktą nuomonę ir siūlymus bei pateikti Seimo kontrolieriui motyvuotą nuomonę dėl tikslingumo tobulinti teisinį Konvencijos nuostatų įgyvendinimo reglamentavimą, kad teisės aktų nuostatomis būtų užtikrinamas tinkamas su statyba susijusio viešojo intereso (aplinkos prieinamumo, įskaitant aplinkos atitiktą specialiesiems neįgaliųjų poreikiams) įgyvendinimas, būtų sudarytos prielaidos asmenims su negalia pasitikėti savo valstybe ir teise;

19.3.2. į tai, kad nagrinėjamu atveju Projektas galimai nebuvo paskelbtas informacinėje sistemoje *Infostatyba* ir Asociacija neturėjo galimybės vykdyti jai priskirtą funkciją tikrinti žmonėms su negalia svarbių statinių projektus (pažymos 10.2 punktą).

Tikslinga, jog Aplinkos ministerija pateiktą siūlymus dėl priemonių, kurių reikėtų imtis, kad ateityje tokios situacijos nesikartotų.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

20. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, nusprendžia X skundo dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) tyrimą nutraukti.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

21. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 8 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė rekomenduoja:

21.1. ***Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriui*** – informuoti, kokių priemonių imtasi, kad ateityje, gavus asmenų el. laiškus, būtų tinkamai įgyvendinami VAĮ ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmenų prašymų nagrinėjimą, reikalavimai (atsižvelgus į pažymos 20.1 punkto išvadas);

21.2. ***Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai bei Departamentui – informuoti Seimo kontrolierę:***

21.2.1. kokių priemonių ėmėsi, kad ateityje situacija dėl žmonėms su negalia svarbių statinių projektų nepaskelbimo informacinėje sistemoje *Infostatyba* nesikartotų;

21.2.2. kokių priemonių ėmėsi, kad ateityje Departamentas, Asociacija tinkamai vykdytų jai pavestas funkcijas ir nepritartų statybos, renovacijos projektams, jeigu jų sprendiniais

pažeidžiamos Konvencijos, įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos, asmenų su judėjimo negalia teisės ir teisėti interesai dėl aplinkos pritaikymo;

21.3. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai:

21.3.1. apsvarstyti Departamento šio tyrimo metu pateiktą nuomonę, siūlymus bei pateikti Seimo kontrolieriui motyvuotą nuomonę dėl tikslingumo tobulinti teisinį Konvencijos nuostatų įgyvendinimo reglamentavimą, kad teisės aktų nuostatomis būtų užtikrinamas tinkamas su statyba susijusio viešojo intereso (aplinkos prieinamumo, įskaitant aplinkos atitiktį specialiesiems neįgaliųjų poreikiams) įgyvendinimas, kad tiek projektuotojams, tiek kontroliuojantiems subjektams būtų prieinami (vieši) ir aiškūs normatyvinių teisės aktų reikalavimai universalaus dizaino principo taikymo klausimais;

21.3.2. pateikti informaciją, kokių priemonių ministerija ėmėsi, kad ateityje tokios situacijos, kai žmonėms su negalia svarbūs statinių projektai nėra laiku paskelbiami informacinėje sistemoje *Infostatyba*, nesikartotų.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y. ne vėliau kaip per 30 dienų nuo rekomendacijos gavimo dienos.

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė